

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:1

11 Şubat 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Vural KAVUNCU (Kütahya)

SÖZCÜ: Sevd e BAYAZIT KAÇAR (Kahramanmaraş)

KÂTİP: Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)

-----o-----

BAŞKAN – Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 8’inci toplantısına hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır; toplantıyı başlatıyorum.

Bugünkü gündemimizde çok değerli konuklarımız var. Kadına yönelik şiddet olaylarına medyanın yaklaşımı, haberlerde kullanılan dil ve bu problemle ilgili çözümde önerileri nedir, birlikte bunları arayacağız, bu sorulara cevap arayacağız.

Radikal gazetesinden Sayın Oral Çalışlar, çok teşekkür ediyorum, bizi kırmayıp davetimize icabet ettiler; Milliyet gazetesinden Belma Akçura, çok teşekkür ediyorum, hoş geldiniz; Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesinden Öğretim Üyesi Profesör Doktor Çiler Dursun Hocamız da burada, kendisine de çok teşekkür ediyorum.

Bugün üç konuğumuzla özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadının korunması konusunda hem kişisel önerileri hem de ait oldukları meslek gruplarının yapması gereken, bu sorunun çözümüne nasıl bir katkı sunabilirler bunları kendileriyle paylaşacağız.

Öncelikle, usulen tekrar bir hatırlatmak isterim, her bir konuğumuzun bir sunum yapmasını, bize bilgi ve tecrübelerini aktarmasını rica ediyoruz, sonra tek tek bir soru cevap bölümümüz olacak her konuğumuzla ve ondan sonra da genel bir istişare eder, toplantımızı değerlendiririz.

Tutanakların doğru işlenmesi, kayıt sisteminin işlenmesi açısından lütfen mikrofonta basıp söz isteyelim çünkü başka türlü kayda girmiyor, tutanakları arkadaşlarımızın da kolay tutması açısından bu şekilde bir usulle gidelim.

Şimdi, ben sözü öncelikle Radikal gazetesinden Sayın Oral Çalışlar’a veriyorum.

Sayın Çalışlar, buyurunuz efendim.

ORAL ÇALIŞLAR – Öncelikle, bir kadın meselesiyle ilgili olarak bir erkek olarak beni davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum çünkü kadın sorunu, kadına şiddet, kadın-erkek eşitliği meselesi aslında öncelikle kadınların üzerinde mücadele etmesi gerektiği bir alan. Tabii ki erkeklerin de bu konuda kendilerini değiştirmeleri, dönüştürmeleri ve erkek egemen kültürle hesaplaşmaları gerekir. Ben kendi adıma -feminist miyim bilmiyorum ama- feministlerin mücadelesinden çok şeyler öğrendim, feministlerin duyarlılığından çok şeyler öğrendim. O yüzden kadın meselesinin erkeklerin de bir kurtuluşu olduğuna; kadınların eşit olmadığı, kadınların özgürce yaşayamadığı bir ülkede demokrasinin de, insan haklarının da, özgürlüklerin de olamayacağına inanarlardan biriyim, öyle bir gazeteciyim. Bu nedenle, böyle bir Komisyonun kurulmuş olması, böyle bir faaliyetin yürütülüyor olması Mecliste son derece memnuniyet verici. Çok severek ve destekleyerek, isteyerek geldim; çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle bir tecrübemi de sizinle paylaşmak isterim: İsveç’e gitmiştim 1995 yılında. İsveç Hükûmeti Dışişleri Bakanlığı bir haftalığına davet etmişti ve davette dediler ki “Hangi konuyu incelemek istersiniz bir gazeteci olarak?” Ben de “Kadın konusunu” dedim çünkü İsveç, kadın özgürlükleri bakımından oldukça mesafe almış, önemli adımlar atmış bir ülkedydi. Değişik röportajlar yaptım, bir tanesi de Eşitlikten Sorumlu Kadın Bakanla idi. Bakanlığa gittik yanımda foto muhabiri arkadaşımınla birlikte, bekliyorduk; bir kadın geldi, dedi ki “Röportaj yapmak için gelen Türk gazeteciler siz misiniz?” “Evet” dedik ve bizi aldı, asansöre bindirdi, 3’üncü kata çıktık, odayı açtı, oturttu, “Ne içersiniz?” dedi. “Kahve içeriz.” dedim. Onun arkasından kahveyi yaptı geldi, karşımıza oturdu. Eşitlikten Sorumlu Kadın Bakan bizi aşağıdan yukarıya kadar getiren ve hiç ummadığımız şekilde karşılaştığımız bir şekilde yüz yüze getirdi. Bu, tabii sivilleşmeyle kadın arasında, özgürlüklerle kadın arasında, demokrasiyle kadın arasındaki ilişkiyi göstermesi bakımından çok önemli bir tecrübe oldu benim için. Eşitlikten sorumluluğu vardı zaten kadının yani bütün çalışma alanlarında, çalışan sayısı 10’dan fazla olan bütün iş yerlerini denetliyorlar ve oralarda kadınlara ücret ve iş oranı açısından eşitlik sağlamak için mücadele ediyorlar ve en çok ceza yazdıkları yerin de devlet olduğu ortaya çıktı kadınla röportajımızda. O görüşmeden dönerken yanımdaki foto muhabiri arkadaş -kendisi İsveç’te yaşıyordu- elinde çanta olan ak saçlı bir kadını gösterdi ve “Bu Ticaret Bakanı İsveç’in.” dedi. Yanında ne koruma vardı ne sirenler ötüyordu ne bir şey oluyordu.

Şimdi, bütün bu tecrübe ışığında söyleyebilirim ki yani gelişmişlikle kadının görünürlüğü, kadının etkinliği, sivillikle kadının görünürlüğü arasında çok ciddi bir ilişki olduğunu o tecrübemle bir kez daha gördüm.

Yine bir başka tecrübemi daha paylaşmak isterim sizinle, bu da medya tecrübesi. 2004 yılında biz Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Kongresine ayrı bir listeyle girdik mevcut yönetime karşı. Bizim listemizde rahmetli Duygu Asena

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:2

vardı, Ayşenur Arslan vardı, yarısı kadınlardan oluşan bir listeye girdik. Dedik ki yani “Bu değişik olacaksa Gazeteciler Cemiyetinde, öncelikle kadınların olması gerekir.” Seçimi kaybettik fakat ben girdim listeye ve ondan sonra o Yönetim Kurulunda üç yıl boyunca hep yaşadığımız şu oldu: Jüriye biri mi gösterilecek ödül jürisine, ya, mutlaka kadın olsun burada birkaç tane çünkü seçimde kadınların varlığı başka bir gözü oluşturur diye. Bu artık, bir refleks ve espri hâline gelmişti Yönetim Kurulunda Gazeteciler Cemiyetinin ve bir keresinde Vahap Munyar Hürriyet gazetesi yazarı, o da yönetimde beraber olduğumuz arkadaşlarımızdandı. Yine bir jüri seçiyoruz, ödül jürisi ve dedi ki “Oral ağabeyin de dediği gibi birkaç tane de karı olsun listede.” Yani refleks olarak böyle bir hâle dönüşmüştü.

Şimdi, tabii ben buraya gelirken, bunları düşünüp yaparken bu çalışmalarını bir de şeye baktım, Türkiye’de medyanın önemli denetim alanlarından biri RTÜK biliyorsunuz. RTÜK’ün kaç tane kadın üyesi var sizce? Türkiye Büyük Meclisi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Dün geldiler, dün kendileriyle konuştuk ama sormak hiç aklımıza gelmedi.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Biz seçtik ama hatırlamıyoruz.

ORAL ÇALIŞLAR – Sıfır, sıfır... Evet, ben Meclis olduğu için size sormak istiyorum “Kaç RTÜK üyesi kadındır?” diye...

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Grupların kadın üye teklifleri olmadı.

ORAL ÇALIŞLAR – Tamam, yani sonuç olarak..

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sizin gibi gruplarda temsilcileri yok demek ki Sayın Oral.

ORAL ÇALIŞLAR – Sonuç olarak, yani bu Meclis çatısının seçtiği ve medyayı denetlemekle görevli en önemli Üst Kurul, maalesef, Meclis tarafından, tüm erkekler tarafından oluşturulmuş bulunuyor. Böyle olduğu için problem baştan başlıyor yani medyada kadına şiddetle mücadele edebilmemiz için önce medya kurumlarının gerçekten kadınların temsil edildiği, kadınların etkili olduğu bir hâle getirilmesi gerekir. Bunların etkili olmadığı yerde... İkincisi: RTÜK’te hiç kadın yok. Peki, medya sahipleri içinde hiç kadın var mı? Orada da yok. Medya yönetimi içinde ne kadar kadın var? Yüzde 10 yani benim baktığım rakamlar. Medyada çalışan kadınların oranı nedir diye bakarsanız, 2005’ten 2015’e kadar on yıllık süre içinde yüzde 18,5’ten yüzde 19’a çıkmış.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Köşe yazarları?

ORAL ÇALIŞLAR – Köşe yazarlarını saymadım ama onun da çok düşük olduğu kesin.

Şimdi, yine bir başka tecrübemi anlatmak isterim. Yani, bütün bunları şunun için anlatıyorum: Medyada şiddet... Bir şekilde arkasındaki örgütlenme biçimini ve örgütlenme topluluğunu anlamadan mümkün olmaz. Yani, RTÜK’ün 9’unun erkeklerden olduğu bir ülkede medyada şiddet dili de hâkim olur. Patronların hepsi erkekse o ülkede kadın meselesini anlatmak kolay olmaz. Gazetelerin çalışanlarının büyük çoğunluğu erkeklerden oluşuyorsa, yöneticilerin, editörlerin çoğunluğu erkeklerden oluşuyorsa bu işi çözmek mümkün olmaz yani konuşur konuşur yarım kalırız. Ben, buradaki Türkiye Büyük Millet Meclisininin kadın üyesi arkadaşlara bir dahaki seçimde kadınların da bulunduğu bir RTÜK öneriyorum öncelikle çözüm ve katkı olması bakımından.

Yine, bu meselenin bir parçası olarak yani “Ne yapılabilir, arkasında nasıl bir tecrübe var?” diye gittiğimizde, temsil oranları önemli. Nasıl bir çözüm üretilebilir? Yine bu da çok dikkat çekici bir şekilde, maalesef, temsil açısından kötü, üslup açısından kötü. Bugün gelirken şöyle bir araştırma yapayım dedim, rastgele 4 gazete aldım yanıma, hiç şaşmadı şeyler. Posta gazetesi, bakın, 1’inci sayfası “Dehşeti gördü”, “Aşkta oyun oynamam.” Yani, kadınlar ya sevgili ya mağdur ya aşık olunan veya aşk üzerine ya seks objesi. Posta böyle, diğer gazeteler farklı mı diyeceksiniz? Yok, hangisine baksam... Mesela, Milliyet’e baktım, Belma’nın gazetesine, Milliyet’te altta 4 haber var; “Cani’ne konuştu.”, 2’nci haber “Tüm ailesini katletti.”, 3’üncü haber “Sevgilisi bıçaklamış.” Bir başka gazetede yine ilginç bir şey var.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Milliyet’inki kötü değil ya.

ORAL ÇALIŞLAR – Ama, hepsi kadın öldürdü, kesti.

Mesela, Habertürk’te bir haber var, bugünkü gazeteler bunlar. Rastgele seçeyim görmek bakımından, “Eşini boğdu, beraat etti.” Bu da kadın, kadın eşini boğdu. Aslında bu pozitif bir haber yani mağdur olmuş bir kadına mahkeme sahip çıkmış ve meşru savunma hakkı açısından onu haklı bulmuş, böyle vermesi gerekirken haberi, “Eşini boğdu, beraat etti.” yani “Katili beraat ettirdi mahkeme.” diye sunuyor haberi sunan. Şimdi, bunu aslında gösterseniz editöre fark eder, sonunda bir eleştiri yapsanız ama erkek egemen kültür öyle bir şekilde egemen olmuş ki ona, bir şekilde kendiliğinden haber bu hâle dönüşüyor, öyle alışmış ve öyle yapmaya şartlanmış. Böyle olunca işi çözmek o kadar kolay değil yani burada bence esas temel mesele: Bir, şiddet konusunda ciddi bir eğitime ihtiyaç var; iki, medyada... Mesela, 2006’da, Başbakan Erdoğan döneminde bir Başbakanlık genelgesi yayınlandı, çok güzel hükümler var o genelgenin içinde. Mesela, diyor ki: “Ülkemizde medya karar mekanizmalarında cinsiyetçiliğin ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması.” Şimdi, 2006 yılında Başbakanlık yani üstelik de Türkiye’nin tek başına iktidarda olan partisinin Başbakanı diyor ki: “Medya karar mekanizmalarında cinsiyetçiliğin ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması gerekiyor.” Peki, o günden bugüne ne yapıldı? Mesela, RTÜK’te bir değişiklik... Çünkü bu, o RTÜK’ü kapsıyor “medyadaki karar mekanizmaları” derken. İki: Diğerleri nasıl yapılacak? Mesela, bence biraz kafayı buna yormak lazım. Mesela, medya kurumlarında pozitif ayrımcılık getiren müdahaleler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:3

yapılabilir mi, nasıl yapılabilir? Bu açıdan belki biraz düşünmek gerekir. Ben işin teknik tarafını bilmiyorum ama niye bütün erkekler gazetelerin sahipleri, medyaların sahipleri, bunun mesela başka türlü bir biçimi olamaz mı? Yani, özel mülkiyete müdahale etmeden...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Para onlarda.

ORAL ÇALIŞLAR – Evet, para onlarda, mülk onlarda, mülklere esas olarak onlar sahipler. Yani, belki birtakım yasal düzenlemeler yapılabilir, bilmiyorum ben tabii, işin yasal tarafını bilmiyorum ama sonuç olarak bütün yöneticilerin erkek olduğu, bütün şeylerin erkek olduğu bir sistem.

Ben şöyle bir şey yapmıştım kendim gazeteci olarak nasıl müdahale edebilirim diye: Taraf gazetesinde dört ay süren kısa Genel Yayın Yönetmenliğim döneminde birtakım ilkeler uyguladım bu işi engellemek için. Bir tanesi şuydu: Herhangi bir kişiden fikir alacaksınız bunun ikisinden birisinin mutlaka kadın olması gerekecek. Yani, şimdi, diyelim ki siyasetle ilgili bilgi alacaksınız, var bir sürü kadın akademisyen ama o kadar alışmışlar ki erkeklerle yönelmeye, hemen erkeğe gidip soruyorlar. Ben şöyle bir şart getirmiştım: “İki fikir sorulan kanaat önderinden birisi kadın olmazsa haberiniz girmez.” Şart getirmiştım bunu mesela. Bu nasıl düzenlenebilir, nasıl olabilir bilmiyorum ama kendi tecrübem olarak paylaşıyorum sizinle. İkincisi, şöyle bir şey yapmıştım yine: Her gazetenin her sayfasında mutlaka erkekler kadar kadın olacak fotoğrafların içinde. Bunu da bir şart olarak getirmiştım ve kontrol ediyordum gazete yayına girmeden. Eğer öyle değilse geri gönderiyordum sayfayı, “Değiştirin, bulun bir kadın resmî.” diyordum. “Ya, bulamıyoruz.” diyorlar, o kadar alışmışlar ki erkek fotoğrafı basmaya. Yani, buna benzer birtakım pozitif müdahaleler hem yasal alanda yapılabilir hem medya alanında yapılabilir, ki ben bu Başkanlık genelgesini önemsiyorum yani buna Komisyon sahip çıkarak, uluslararası standartlar var çünkü burada, bu uluslararası standartlara uygun bir değişim için hep birlikte çaba sarf edebiliriz, bunu hatırlatabiliriz kamu kurumlarına, mesela RTÜK’e. En azından çalışanlarına bakın mesela, benim size önerim. Yani, kaç tane çalışan kadrosu, yönetici kadrosu içinde kadın var? Bu çok önemli, mesela bunu Komisyon incelesin, ben öneriyorum. Yine Basın Yayın Genel Müdürlüğü... Basın Yayın Genel Müdürlüğünde ne kadar kadın çalışıyor, ne kadarı yönetici düzeyinde? Bunların hepsi Başkanlık genelgesinde var, on senedir uygulanması gerekiyor. Yani, buna benzer öneriler daha yapılabilir diye düşünüyorum.

Tabii, sonuçta bu işi çözecek olan kadınlar, ben ona inanıyorum yani toplumun yarısı kadın ve kadın duyarlılığı, kadın mücadelesiyle mümkün bu. Biz erkekler esas olarak iktidarlarımızı kadınlarla onlar istedi diye paylaşmayız, mücadele ederek paylaşılabilir bu, mücadele ve çabayla paylaşılabilir. Tabii ki ben bir erkek olarak bunu niye savunuyorum? Çünkü, daha iyi bir dünyada yaşamam için kadınların benimle eşit olması gerekir, kadınlarla dünyayı paylaştığım zaman demokrasiye, özgürlüğe ulaşabilirim, bunun böyle olduğunu biliyorum, görüyorum. Kadınların toplumun dışına itildiği bütün ülkeler mutsuz ülkeler, ezilen ülkeler, geri ülkeler. Kadın ne kadar toplumun dışına itildiyse, ne kadar horlandıysa, ne kadar küçümsendiyse o ülkeye bakın ki o kadar küçük bir ülkedir, o kadar geri bir ülkedir, o kadar ilkel bir ülkedir.

O nedenle, ben burada böyle bir toplantıya katılmış olmaktan çok mutluluk duyduğumu ve birlikte çalışmaya her zaman hazır olduğumu, benden bir şey isterseniz emrinize amade olduğumu belirtir, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Tabii, siz kadın konularında, kadınlarla birlikte, kadınlar için çok önemli çalışmalara katıldınız yani bu problemlerin dillendirilmesinde, farkındalık oluşturulmasında açıkçası çok iyi bir örnek olarak önyak oldunuz. Şiddetin sebepleri konusunda kişisel olarak bir görüşünüz var mı? Yani, kadına yönelik şiddetin kaynağı nedir sizce?

ORAL ÇALIŞLAR – Esas itibarıyla, birinci olarak erkek egemenliği. Yani, erkek egemenliği toplumun her yanına, işte Meclis dâhil... Mecliste yüzde kaç kadın var? Ki çok büyük çabalar sarf ettiniz, yüzde 14’e çıkarabildiniz. Hâlbuki, yüzde 30’u yakalamadığı sürece o ülkenin eşitlik konusunda adım atması mümkün değil yani Meclisin en az üçte 1’inin kadın olması gerekiyor. Şimdi, önümüzde seçimler var, bu konuda daha gayretli olmalıyız diye düşünüyorum yani daha çok kadının Mecliste temsil edilmesi gerektiği konusunda hep birlikte çaba sarf etmeliyiz çünkü kadınlar yüzde 30’u tutturamadıkları sürece -buna gümüş oran diyorlar uluslararası standartlarda- bu gümüş oranı bulamadığımız sürece bir kere kadın şiddetini önlemekle ilgili ne yapsak etkisiz kalıyor. Neden etkisiz kalıyor? Şimdi, mesela, yaşanmış tecrübelere baktığımız zaman, karakola gidiyor kadın şiddete uğradığı zaman, şiddete uğrama tehdidi altında kaldığı zaman karakola gidiyor. Karakolda erkek egemen bir kültür var. Adam diyor ki: “Ulan, ne yapmıştır? Karısını dövmüştür adam, haklıdır, kim bilir canını nasıl sıktı?” Öyle düşünen bir insanlar topluluğu. Bir kere polisimizin eğitilmesi gerekiyor şiddete karşı, erkek şiddetine, erkek kültürüne karşı. İki: Savcıya gidiyor, aynı şey. Belki şu olabilir: Mesela, savcıların kadından olması teklif edilebilir yani bu erkek şiddetini araştırmak ve erkek şiddetini önlemek konusunda hukuki sorumluluklar kadın savcılara verilebilir veya karakollarda bu meseleleri takiple ilgili kadın polisler görevlendirilebilir, bu tür şeyler olabilir yani düşündüm, düşündüm ne olabilir diye. Aynı şey çünkü mahkeme kararlarında da çok yüz kararı kararlar var yani cinayetleri hoşgörüle karşılayan, işte “Kadın tahrir etmiştir.” diyen ceza indirimlerine giren bir sürü mahkeme kararı biliyoruz. Bütün bunları belki de engellemenin yollarından birisi, mümkün olduğu kadar kadınların bu alanlarda faaliyet göstermesini sağlayacak düzenlemeler yapmak, onlar da olabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:4

Sayın İsmet Uçma, buyurun.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sevgili Oral Çalışlar'a sunumundan dolayı çok teşekkür ediyorum ancak Sevgili Oral Bey'in de zihninde kategorizeler var, henüz daha tekdüze standartlaşma mümkün olmamış. Feminizm ya da benzeri sıfatlar ekleyerek, kategorize ederek bu sorunların çözülmesinin mümkün olup olmadığını sormak istiyorum.

Bir de arkaik kültürleri ciddiye incelemeden yani gerek kalıp yargılarda olan kültürleri yani kadına yönelik geliştirilmiş kültürleri gerekse modern dünyanın, özellikle 1789'dan sonra kadını emtia hâline getiren kültürlerin ciddi bir analizi yapılmadan kadın sorunu konusunda, hayatta unsur olarak görülmesi ve hayata dâhil olması, bu taleplerin karşılanması konusunda hemen bir sihirli formül nasıl olabilir? Onun mümkün olmadığını düşünüyorum ama arkaik kültürlerle birlikte oradaki zaafı gidererek, ciddiye onları masaya yatırarak bu sorunun çözülebileceğini düşünüyorum.

Ben gümüş oranı altın orana çevirmenizi beklerdim. Niye yüzde 30, yüzde 50 değil?

ORAL ÇALIŞLAR – Tutulmaz ağanın eli, yüzde 50 yapın.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Hayır, bunu şunun için söylüyorum, Oral Beyciğim, hep söylediğim şey şu: Biz öykünmeci bir yaklaşımı aşmadığımız sürece... Yani, işte buna gelişmiş ülkeler yüzde 30 gümüş oran dediği için biz bunları telaffuz ediyoruz. Oysa, biz kendi medeniyet kodlarımızdan, kendi insanımızın kodlarından hareketle bütün bunları çözebiliriz. Örneğin, diyelim ki dindar ülkelerin referans kaynakları arkaik olarak “asrı saadet” diye bir olgudur. Orada kadının konumunu, inanın, toplumlarımız bilmiyor ya da bu işe vaziyet etmek isteyenler bilmiyor. Yani, kadın orada hayatın içinde, her alanda içinde, örneğin Medine pazarını kadınlar denetliyor. Şimdi, diğer medeniyetlerde de böyle. Bir dönem sonra, ancak orta çağ dönemlerinde kadınlara, hele bizim kuzen medeniyette reva görülen çok daha tehlikeli bir durum tabii. İşte, içlerinde farklı şeyler taşıdıkları, toplumu yozlaştırıp bozdukları, kötücül dürtüler taşıdıkları için fırınlarda yakılıyor. Bunların masaya yatırılması gerekiyor ve modern zamanlara aktarılması gerekiyor.

Benim talebim şu: Bu sorunun çözülebilmesi için -siz nasıl düşünüyorsunuz o konuda bilmiyorum ama- kadın-erkek ayrımını ortadan kaldırarak, insan merkezli bir yaklaşımla hayatı tamamlayan iki unsur olarak, birbirlerini tamamlayan iki unsur olarak yaklaşmak, gecikmiş istihdamlarına bizim arka plandaki anlayışlarımızdan kaynaklandığının bilincine varıp süratle bu hususlara çözüm üretmek gerekir. İşte, Başbakanlık genelgesine vurgu yaptınız ama yasal düzenlemelerle ya da genelgelerle bu sorunu çözemeyiz yani bunun ciddi bir eğitim sürecine ihtiyacı var. Yani, Hükümet ya da başka kurumlar yasal boşluk bulduğu yerlerde kuşkusuz ki yasa çıkarırlar ama bu toplumsal sorumluluğu ve toplumsal bilinci yükseltmediğimiz sürece bu sorunları arzu ettiğimiz düzeyde çözemeyiz. İşte medyadan bahsettiniz, bütün kadın cinayetleri ya da cinayet haberleri, üçüncü sayfa diye bir şey vardır medyada diyelim...

ORAL ÇALIŞLAR – Birinci sayfa artık.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Artık birinci sayfaya çekmişler. Demek ki o geçen haftadan itibaren böyle oldu.

Şimdi, ben önceki gün de söyledim, yani adı cinayetlerle aile içi şiddeti ya da kadına yönelik cinayeti aynı kategoride mütalaa etmek lazım. Yani onu çok daha öne geçirip toplumu bilinçlendirmek lazım, yani toplum topyekûn karşı çıkmalı. Mesela biraz önce dediniz ki: “Ben egemenliğimi paylaşmam.” İşte sizi egemenliğinizi paylaşacak noktaya getirmek lazım. Bunun için nasıl yasal düzenleme yaparsanız yapın -“siz” derken sembolik olarak söylüyorum tabii- eğer erkek bölüğünü biz düzeyde olarak, zihinsel olarak bu dönüşüme ulaştıramazsak, kavuşturamazsak zor olur diye düşünüyorum.

Amma gerçekten de sunumunuz fevkalade aydınlatıcı oldu, açklayıcı oldu ve şiddete gitmeden önce şiddetin önlenmesine ilişkin tedbirler konusunda da yararlı oldu.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

ORAL ÇALIŞLAR – Bir şeyler ekleyebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Tabii, usul olarak hangisi kolayınıza geliyorsa, ya notları alıp topluca cevap verebilirsiniz ya da her milletvekilimizden sonra söz verebilirim.

ORAL ÇALIŞLAR – Yok, ben sonunda da cevap verebilirim.

BAŞKAN – O zaman öyle bir topluca söz vereyim ben size.

Sayın Binnaz Toprak, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Çok teşekkürler sunum için.

Şimdi, ben şunu düşünüyorum: Bunu yıllardır kadın örgütlerine de söylüyorum, Türkiye’de bu kadın sorunu sadece kadına karşı şiddet meselesi değil, yani kadının toplumsal konumu. Bu soruna erkekler de sahip çıkmadığı sürece, sadece kadınların meselesi olarak görüldüğü sürece bence biz bu meseleyi çözemeyiz.

Yani senin gibi erkekler -“sen” diyorum, Oral çünkü çok eski arkadaşım- tek değilsin tabii, çok var. Evet, bir çoğu egemenliğini paylaşmak istemiyor olabilir ama paylaşmak isteyen, eşitliğe inanan çok sayıda erkek de var. Onları da bu işe katmanın ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Kadın hareketinin önemli bir sonucu, erkeklerin bir kısmına da bu bilinci aşılacak oldu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:5

Yani şunu söyleyeyim: Ben mesela Boğaziçi Üniversitesinde öğretim üyeliğine ilk başladığımda Nermin Abadan Unat kadın konusunda -daha sonra da kitap olarak çıktı- bir sempozyum düzenledi. Üniversitedeki arkadaşlar, yani hem Boğaziçinde hem İstanbul Üniversitesinde hem Ankara Siyasalda falan dalga geçiyorlardı, “Ee kadınlar hamamında toplandınız mı?” diye. Yani onlarda bile henüz o 1970’lerde öyle bir bilinç yoktu. Ama kadın hareketinin özellikle 80 sonrası sürekli bu meseleyi gündeme getirmesiyle birlikte erkekler arasında da bu bilince sahip, özellikle de gençler arasında, daha eşitlikçi, iyi eğitilmiş gençler arasında tavırları olanlar var. Bunu şunun için söylüyorum: Şimdi, medya patronunun erkek olması o kadar önemli değil, yazı işleri müdürünün de erkek olması... Yani keşke kadın olsa, o ayrı bir şey ama sorun burada değil. Sorun, medya, tabii, önemseydiği şeyleri, daha doğrusu toplumda etki yaratabileceğini düşündüğü haberleri haber yapıyor. Bu herhangi bir siyasi platformda çalışan insanların en önemli sorunudur, sesini duyurmak. Yani bir sempozyum düzenlersin, medyada yer almadığı sürece oraya gelen 30 kişi, 40 kişi, 50 kişiyle sınırlı kalır veya bir hareket düzenlersiniz, yer almadığı sürece sınırlı kalır. Dolayısıyla burada önemli olan, medyada bu kadın meselesinin sürekli olarak köşe yazarları tarafından gündeme getirilmesi, televizyonlarda tartışılması tartışma programlarında, kadınların çeşitli aktivitelerinin haberlerinin yer alması vesaire.

Geçen hafta mesela ben İstanbul’da kadın kütüphanesindeyim, yirmi beş yıldır bu kütüphane var. Yani kaç kişi biliyor böyle bir kütüphanenin varlığını? Ve gerçekten de çok önemli bir yer çünkü kadınlar hakkındaki yazılmış, bütün Türkiye’deki hem kadınların yazdığı hem de erkeklerin yazdığı kitapları toplamış vaziyette bu kadınlar ve sadece kitaplar değil, resimler de var, başka şeyler de var. Şimdi ama medyada yer almadığı için kimsenin haberi de yok. Onu konuştuk, yani nasıl duyurabiliriz? Çünkü Büyükşehir Belediyesi de mevcut mekânlarını ellerinden almaya niyetli, oraya göz dikmişler, hoş bir yer çünkü orası, falan.

Yani, şunu söylemek istiyorum: Cinayetlerin tabii ki bence yer alması lazım çünkü insanlarda farkındalık o da yaratıyor.

ORAL ÇALIŞLAR – Sunuş biçimi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sunuş biçimi, dili değiştirilebilir, dili farklı olabilir vesaire ama muhakkak... Çünkü bunu daha önce de söyledim, şöyle bir söylem de var: “Yani bu kadın cinayetleri medyada yer aldığından beri artmaya başladı.” Bunları medya yazmasa sanki azalacakmış gibi. Hâlbuki medya yazmadığı zaman azaldığı falan yok, biz duymadığımız için azaldı zannedeceğiz. Dolayısıyla ben olumlu buluyorum doğrusu, yani birinci sayfaya taşınmış olmasını da olumlu buluyorum bütün bu kadına karşı şiddet olaylarının ve cinayetlerin. Ama dil farklı olabilir. Orada da şöyle bir sorun var tabii, yani “Medyayı sansürleyecek misiniz?” gibi bir sorun gündeme geliyor. Çünkü daha sorumlu gazeteler o kadar da kötü bir dil kullanmıyor. Mesela ben Milliyetinkini o kadar kötü bulmadım ama şeyinki kötü hakikaten...

ORAL ÇALIŞLAR – Şöyle olabilir: Kadın editör araya girer ve müdahale edebilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ha, ama ben de tam da ona gelecektim, yani medyanın bu kadın meselesine önem vermesi için, bir, her şeyden önce erkeklerin de bu meseleyle ilgilenmesi lazım ki önemli bir hâle gelsin, medya patronlarının, köşe yazarlarının ya da genel yayın yönetmenlerinin gözünde. Sırf kadınların meselesi olarak görünce, “Canım, işte, uğraşınlar, etsinler, değiştirebildikleri kadarını değiştirsinler.” falan gibi bir şey var. Şimdi, bu böyle olduğu zaman, yani bu, Gazeteciler Cemiyeti tarafından mı konuşulup empoze edilebilir ya da medyanın... Ben tam bilmiyorum aslında ne gibi kuruluşlar var, şemsiye kuruluşlar. Ama bu konuda duyarlı olan kadın medya mensupları ve de erkek medya mensupları bunu bu toplantılarda dile getirebilirler. Yani bu mesele ciddidir, bu mesele önemlidir, dolayısıyla da medyada sadece cinayet yazmak değil. Onları, evet, yazalım, duyuralım çünkü bu da bir farkındalık yaratıyor, insanlar artık “Ne oluyoruz?” demeye başlıyor her gün 3 kadın, 4 kadın katledilince ve bunun haberlerini duyduklarında. Ama onun ötesinde de kadınların çeşitli...

Yani, şimdi, mesela, seçimler geliyor, daha duydunuz mu herhangi bir medya kuruluşunun tutup da “Ya, acaba bir dahaki seçimlere partiler kaç kadın koyacak? Biz şu kadar kadın konmasını destekliyoruz.” diye bir köşe yazarının bunu yazdığını ya da herhangi bir gazetenin bunu bir kampanyaya dönüştürdüğünü? Yok böyle bir şey. Bir aralar Hürriyet yapmıştı galiba öyle bir şeyi. Ama yani söylemek istediğim, medyada asıl gerekli olan bu.

Bir de, tabii, aynı şekilde, gene baskıyla belki, yani patronlar üzerinde de, genel yayın yönetmenleri üzerinde de, medyanın sadece cinayetlere ilişkin dili meselesi değil, başka herhangi yazılar arasında geçen diliyle de ilgili bir otosansür uygulanabilir. Yani çok yakın zamanlara kadar -ben bunu hep örnek olarak veriyorum, şimdi hastalandı, yazmıyor galiba- Hürriyette sürekli olan yazarlardan bir tanesinin, Hürriyet gibi bir gazetede -yani Türkiye’nin en çok satan gazetelerinden biri veya en çok satanı- pazar günleri yayınladığı fıkraları görseniz, duysanız, yani tamamıyla o erkek egemen toplumun dilini pekiştiren fıkralardı. Bir tanesini anlatayım: Kariyer ne demekmiş? Şu demekmiş efendim: Erkek çalışır, karı yemiş. Yani şimdi bunu Hürriyetin bir köşe yazarı pazar günü eğlence olsun falan diyerek yazıyor. Buna benzer o kadar çok örnek verebilirim ki. Bu aklımda kaldı artık en fahişlerinden biri olarak. O dilin temizlenmesi... Çünkü bu gazetelerin ombudsmanları falan var, yani dolayısıyla bu şemsiye örgütler kanalıyla onlara da empoze edilebilir, denilebilir ki: “Bakın, bundan sonra gazetelerde bu tür bir dil kullanılmasına biz medya mensupları olarak, kadın ve erkekler olarak karşıyız.”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:6

Çünkü gerçekten de -yani ben İsmet Bey'e katılıyorum- burada sadece ve sadece yasalarla bir şey hallolmuyor, dönüştürmek lazım insanları. Ama o dönüştürme işinde de eğitim sistemi, tabii o ayrı bir şey, bugün konumuz değil ama hem eğitim sistemi kanalıyla hem de medya kanalıyla bunu yapmak lazım. Yani, mesela medyada neden kamu spotu şeklinde bir dakikalık, iki dakikalık, reklamlar arasında bir şeyler verilmesin, özellikle de televizyonda? Bal gibi de verilebilir bunlar ve çok da etkili olabilir çünkü insanlar gerçekten de televizyon başında çok zaman harcıyorlar. Dolayısıyla bu hem şiddet meselesine ilişkin olarak hem kadınların eğitiminden iş yaşamına, iş gücüne katılımlarından tutun, başka meselelere kadar Mecliste yer almaları, üst yönetimlerde yer almalarına kadar pek çok konuda, her Allah'ın günü birer dakikalık böyle spotlar olsa her televizyonda diyelim ki, bayağı bir fark yaratabilir. Ben bunun yaratabileceğini düşünüyorum. Ya da ne bileyim, birtakım medya kuruluşları dizilere daha çok dayalı. İşte o dizilerde bu konular işlenecek olsa, buna yönelik olarak bilinçli bir şekilde karar alınsa çok şey değişebilir.

Dolayısıyla yani "Medyada kaç tane kadın çalışıyor?"dan çok -o da önemli tabii, sayısının da artması önemli- bu konulara eğilmenin ben daha önemli olduğunu düşünüyorum. Yani kadın köşe yazarlarının da bir kısmına bakıyorum, hepsini takip ediyorum diyemem ama ya politik olarak yazarlar var ki onlar genel politik haberleri köşe yazısı olarak ele alıyorlar ya böyle daha çok kadınları ilgilendiren modaydı, cinselliği, çocuk yetiştirmeydi, çocuklarıyla ilişkilerdi vesaire bu konularda ya da böyle -nasıl söyleyeyim onu- işte, ikisinin arasında bir yerlerde olanlar var, birileriyle mülakatlar yapanlar falan. Ama gerçekten kadın yazarlar arasında bile ben sürekli olarak bu kadın sorununu gündeme getiren çok az insan...

ORAL ÇALIŞLAR – Duygu Asena'yı sevgiyle anmak lazım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, evet. Yani bu getirilmediği sürece kadın meselesi ne zaman gündeme geliyor, işte, böyle bir komisyon kuruluyor, hadi medya biraz ilgileniyor, "Vay böyle bir komisyon kuruldu." diye iki üç kişiyle mülakat yapıyor komisyondan. Tamam, üç gün sürüyor bu, ondan sonra bitiyor ya da gene böyle bir olay oluyor, bir şey oluyor, onun üzerine toplantılar yapılıyor. Ama durduk yerde hiç konu bile değilken mesela herhangi bir mesele, medya programlarından birinde de "Ya, Türkiye'de kadın-erkek meselesi." diye bir meselenin tartışıldığını ben görmedim, duymadım bunca yıldır. Oysa bu olabilir çünkü günlerce ve günlerce hep aynı suratlar aynı lafları ede, ede, ede, ede bir hâl oluyor. Yani dolayısıyla en azından bir değişiklik olsun diye bu kadın meselesinde kadınlar çağrılıp konuşurulabilir, erkekler çağrılıp konuşurulabilir.

Özetle ben bunları söylemek istedim. Yani burada daha duayen medya mensuplarına da -mesela senin gibi, Belma Hanım gibi vesaire- görev düştüğünü düşünüyorum. Hakikaten de iteklemek lazım medyayı, bu konuya dikkatlerini çekmek için.

ORAL ÇALIŞLAR – O zaman bir televizyon programı yapalım bu Komisyon için.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, yapmak lazım, tabii, bence de.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akova, buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Efendim, biz, tabii, sunumunuzdan dolayı çok teşekkür ediyoruz. Kadına bakış açısını da çok güzel anlattınız, bu görüşünüz için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Tabii, medyanın dilinin ve sunumunun çok önemli olduğunu biz de kabul ediyoruz. Şimdi, mesela, hep şöyle geçiyor gazetelerde, medyada veyahut da televizyonlarda: "Namus davası" yok "talihsiz kadın", "çocuk gelin", "çıldırma anı", "cınnet anı", "töre." Şimdi, bu ifadelerle sanki daha yasallaşılıyor, meşrulaşılıyor gibi bir sunum oluyor, bir algı yaratılıyor kanaati var bende. Ondan dolayı da bu dilin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Mesela burada "çocuk gelin", 13 yaşında bir kız çocuğunu kaçırmışlar, "çocuk gelin" diyor yani neticede bu gelinmiş de yaşı küçükmüş. Ama 13 yaşındaki bir çocuk farik ve mümeyyiz değildir. Zaten reşit değil ama ne yaptığının bilincinde olacak bir çocuk, çocuktur yani. Sen şimdi o çocuğu, neticede bu bir ırza geçmedir, bu bir tecavüzdür, sen onu "çocuk gelin" diye sunarak sanki toplumda bunu meşrulaştırıyorsun algısı var bende. Ben otuz yıllık...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Kadın örgütleri de "çocuk gelin" diyor ama.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Yanlış buluyorum, ben kendi görüşümü söylüyorum.

Ben otuz yıl avukatlık yaptım, sizin söyleminizden bir küçük olayı sizle paylaşmak istiyorum. Bir lisede müstahdem bir kadın avukat tutmaya parası yok. Lise öğretmenleri rica etti, "Ücretsiz girer misin?" dedi. "Girerim." dedim davasına. Şiddetli geçimsizlikten boşanma davasına girdik. Adam kadını devamlı tehdit ediyor. Ben çağırdım, "Bu tehditle bir yere varamayacaksın." diyerek adamı ikna ettim, ikna ettiğimi zannettim daha doğrusu. Hâkim boşadı ama bu arada da devamlı tehdit ediyor. Emniyete gidiyorum, kadınla birlikte şikâyet ediyorum yani görevimi yapmanın ötesinde kadınla birlikte baştan sona bir yol haritası çizdik, onu anlatmak istiyorum. Emniyete gidiyorum, "Ya, Nedret Hanım, bunlar bugün böyle kavga ediyorlar, yarın barışırlar. Biz karı koca işine karışmayız." diyorlar. Mahkemede boşandılar. Mahkemeden sonra gene tehdit ediyor koca. Savcıya gidiyorum, tehditten şikâyet ediyorum, savcıya anlatıyorum "Çok ciddi bir konu var, buna lütfen sahip çıkın." "Canım, şahitleri getirin, davada dinleyelim, şu olur, bu olur." En sonunda da, bir hafta sonra da bizim müvekkilimizi köprüünün üzerinde adam öldürdü. Ondan sonra ne oldu? O kadın, sadece boşanma davasına girdiğim kadın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:7

sanki benim artık sorumluluğumda olan bir kadın. Ben onu koruyamadım bir avukat olarak düşüncesiyle, tabii, ondan sonraki, ağır cezadaki sorumluluğunu da kadının ailesinin vekâleti olarak yükledim, müdahil olarak davaya girdik.

Ama savcının bakış açısı, emniyetin bakış açısı, sizin demin söylediniz, yani bunlar karı kocadır, yarın barışır, öyle değil olay, öyle basit görmemek lazım. Bir ailedir, yok, sırlar dışarı çıkmasın, yok, tehdidi çok önemsemeyip... Bakış açısı bir kere... “Yani bugün böyle kavga ediyorlar, yarın barışırlar.” bakış açısıyla değil, daha ciddiye alan bir bakış açısıyla olaylara yaklaşılmalı. Emniyetten itibaren savcılıkta da mahkemelerde de mutlaka bu konuda... Belki bir kadın savcı, dediğiniz gibi, polisler yoluyla eğitimle ama çok çeşitli şekillerde...

Neticede bir baştan sona o kadını koruyamadım. Cinayetle de öldürüldü çok kötü bir şekilde, evine giderken. Çünkü ne yapıyordu, kadın çalışıyordu, müstahdemdi, adam iş yapmıyordu. Neticede kadın ona bakıyordu, kadının bakımından da tabii, mahrum kaldığı için -maalesef Türk toplumundaki bazı gerçekler- en sonunda kadını ölüncüye kadar da böyle bir gidildi.

Sizin dediğiniz gibi, yani bir eğitim mutlaka şart ama medyanın da olayları sunum tarzındaki dilinin de çok önemli olduğuna inanıyorum. Mesela ben töre cinayeti, namus cinayeti... Ne demek namus cinayeti? Şimdi bir karı koca, evliler, ayrılmışlar, hâlâ kadını namusu görüyor. Niye kadını hâlâ namusu görüyor. Neticede bir nikâhla bir araya gelmiş, eş olmuşlar. Ama ondan sonra da, ayrıldıktan sonra da kadını hâlâ namusu görmemeli o erkek.

ORAL ÇALIŞLAR – Evliyen de görmemeli canım.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Evliyen de, yani kadın kendi namusuna sahip çıkacak düzeyde. Evlilik öncesinde de evlilik sonrasında da, sonrasında da. Onun için yani bu tür çocuk gelin gibi, namus davası gibi, töre cinayeti gibi, veyahut da cinnet geçirdi de kadını vurdu. Yani bu tip ifadelerin medya dilinin bir başka şekilde daha dikkat edilerek yapılmasından yana olduğumu söylemek istiyorum. Görüşlerimi de paylaşıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Murat Göktürk, buyurunuz.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Ben de sunum için öncelikle teşekkür ediyorum.

Şimdi, benim merak ettiğim ve benim de tespitlerim var merak ettiğim, sormak istediğim şeyler. Bu tip olayların haber olarak değerlendirilme şekli yani haber dilinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili gerçekten çok üzerinde durulması gereken bir konu. Haberin verilme biçimi, kişilik haklarına saldırı olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği, kadın gözüyle bunun değerlendirilmesi gerektiği, suçun işlenmesinin verilen haberlerle birlikte sıradanlaştırılması...

Yani suçun sürekli bu şekilde haberler hâline getirilmesiyle toplumdaki algının sıradan hâle gelmesi. Bence bu çok tehlikeli bir şey. Çünkü sürekli insanlar aynı haberleri aynı şekilde, aynı resimlerle göre göre bunu sıradanlaştırıyorlar hafızalarında. Yani bu aslında bir yerde bunu, algıyı yönetmek, gündemde tutmak gibi düşünülebilir ama sonuçlarına baktığımız zaman bu böyle bir tehlikeyi de beraberinde getiriyor. Bu olayların sonucunun bildirilmemesi yani bunun bir haber olarak değerlendirilmemesi... Mesela aile içi şiddet, kadına karşı şiddet daha iki gün önce televizyonda vardı. Bir suç işleniyor. Bu bütün çıplaklığıyla basında, televizyonda veriliyor kanalın birisinde ama sonra ne oldu o adama? Yani kadına ne oldu ama adama ne oldu? Yani suç işleyene ne oldu, bunu kimse bilmiyor ve sanki yapanın yanına kâr kalmış gibi düşünüyor. Yani aslında bu suçlar işlendiğinde neticede ne olduğunu da habercilik anlamında topluma bilgilendirme noktasında vermek gerektiğini düşünüyorum. Çünkü suçu sıradanlaştırdığımız zaman...

Bir de suç verilirken -ben de avukatlık yaptım- suçu öğretiyor aslında. Yani suç işlemeyi öğretiyor, her şeyi öğreniliyor. Yani aslında potansiyel olarak zihninde suç işleme yönünde iradesi olan ya da meyilli olan birisi bunu öğreniyor ve haberlerle öğreniyor, izleyerek öğreniyor. Biz konuşuyoruz, sayfalarca kitaplar okuyoruz, aklımızda kalan belki bir paragraf oluyor ama bir film izliyoruz ya da bir fotoğrafa bakıyoruz, görsel olarak bir şeye bakıyoruz ve orada çok daha fazlası aklımızda kalıyor. Potansiyeli olan insanlar bakımından bu çok ciddi bir tehlike oluşturuyor. Dolayısıyla, haberin sunuş biçimiyle ilgili durumumuzu bir kere daha gözden geçirmek lazım diye düşünüyorum.

İkincisi: Biraz önce konuşurken “kadın hareketi” ve “mücadele” kelimelerini kullandınız, özellikle dikkat ettim. Yani “mücadele” kelimesi sizce şiddeti çağrıştırmıyor mu? Yani ben bir erkek olarak öyle düşünüyorum. Yani mücadele etmek, karşılığında bir tepki verir. Ama karşılıklı saygıya dayanan bir dil geliştirebilirsek... Yani bunun kodlarında feminizmi, onu bunu vesaireyi değil, kadın erkek noktasında insan esasıyla saygı dilini geliştirebilirsek... Zaten erkekler güçlü, bunu herkes söylüyor. Toplumda da öteden beri bir örf oluşmuş. Yani bu sadece bize ait olan bir şey de değil, bütün dünyada bu böyle. O gücünü kullanarak bu mücadeleye karşı koyduğunda ne yapılabilir? Bu tehlikeli bir dil. Ama bence saygı üzerinden bir dil geliştirilirse, bu hareketin birlikte yapılması gerektiği, bu hareketin birlikte çözüme götürülmesi gerekliliği aynı sizin yaptığınız gibi çalışmalarınızda, sahip çıkarak -biz de onun için buradayız, bu Komisyondayız- bu dil geliştirilirse o zaman olayların daha farklı gelişeceğine inanıyorum. Yani mücadele şeyinin... Kadın hareketleri, kadın örgütleri... O zaman erkek hareketi ve erkek örgütü. Yani bu her zaman tez-antitez. Yani bu bence tehlikeli bir söylem. Ben böyle düşünüyorum yani en azından. Burada farklı bir üslup geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:8

Bir de kadınlarla ilgili yani şunu kabul etmek istemiyorum: Tabii, bu gelinen noktada toplumumuzun örf ve âdetleri ya da dünyadaki gelişme böyle, bu böyle. Ama bunun değişmesi gerekir. Kadınlara bir şey verilmemeli. Şu biraz önce konuştuğum şekilde, kadınlar kendi gayretleriyle, karşılıklı olarak gayretleriyle bunu elde etmelidirler. Ama biz o taraftan bakıyoruz. Biraz önce yüzde 50 yani altın oran noktasında İsmet Bey bir şey söylediğinde “Ağanın eli tutulmaz...” Hayır, ağanın eli tutulur. Yani kadın hak etmeli bunu. Yani bugün toplumda kadın... İşte, bizde de var -AK PARTİ’yi temsilen buradayız, AK PARTİ Milletvekiliyim- kadın kontenjanını artırmaya çalışıyoruz. Ama bunu hak etmesi lazım. Erkek nasıl hak ediyorsa, mücadele ediyorsa, çalışıyorsa, siyaseten bir yere gelmek için bulunuyorsa bugün buradaki kardeşlerimizin, arkadaşlarımızın da hak ettiği gibi hak etmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani birinin ağalık şeklinde bir şeyde bulunmasından ziyade kadının saygı dili ve saygı çerçevesi içerisindeki gayretleri sonucu... Hani bu, tabii, zorluklarla karşılaşılabilir ama burada da bence üsluptan vazgeçmeden, mücadele zeminine... Çünkü ben böyle anlıyorum yani böyle de görüyorum, toplumda da gerçekleşme böyle. Bu kadar kadın örgütü var, bu kadar bu mesele gündeme getiriliyor, bu kadar mücadele edildiği söyleniyor ama her geçen gün daha fazla haberler duyuyoruz, her geçen gün daha büyük sıkıntılar yaşıyoruz. O zaman bir yerde yanlış yapıyoruz. Yani bunu tekrar tekrar değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Hülya Güven, buyurun Hocam.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sunumunuz için çok teşekkür ediyoruz, gerçekten, hani medyanın bazı, kadına karşı bakış açısını da ortaya koyması nedeniyle. Yalnız belki tekrar olacak ama ben bazı noktalara birazcık daha açıklık getirilebilir mi diye sorularım olacak.

Şimdi, kadına şiddetin önlenmesi için, işte Meclisin çoğunluğunun kadın olması, polislerin eğitilmesi, savcıların kadın olması yönünde önerileriniz oldu. Aslında polislerin eğitildiğini biliyoruz yani o şekilde bilgiler veriliyor. Gerçekten de ya hepsi eğitilemiyor ya da yani algılama farklı olduğu için polislerin davranışıyla ilgili çok şikâyetler geliyor kadınlardan, özellikle şiddet nedeniyle başvurdukları zaman. Ama burada medyanın önemi var gerçekten, bu şiddetin algılanması yönünden.

Şimdi, kadın sayısının, çalışmasının artması medyada, bu bakış açısının değişmesiyle daha anlamlı algı yaratabilir mi, onu ben merak ediyorum. Yani, düzelecek mi, çalışan kadın sayısının artmasının bu şiddet algısının farklılaşmasına bir yararı olacak mı? Ya da bu, bütün medyanın doğru mesajlar vermesi ve yanlış algılamaları önleyecek bir şekilde habercilik yapabilmesi için nasıl tüm medya etkilenebilir, nasıl yönlendirilebilir, ben bunu merak etmişim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Tülay Kaynarca, buyurunuz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, ben sadece iki soru sormak istiyorum kısa ve öz, o da şu: Oral Çalışlar, sayın meslektaşımızın güzel bir sunumunu yazılı olarak da okudum. Oradaki çözüm önerileri içerisinde karar mekanizmalarında yani medyada yönetici olan gazetecilerin... Bunu 1’inci maddeye koymuş, çok güzel. Bir KEFEK’te bir önceki dönem, iki yıl önceki bir çalışmamızda “Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve medya” başlığında bir alt komisyon oluşturmuşuk hocam ve bu çalışmanın bütün... İstanbul’da yaptığımız toplantıda üst düzey kadın yöneticileri medyada... Hani, bakış tarzımız, 1’inci maddeye koymuşuz ya çözüm önerileri... Doğru bence bu tespit, kesinlikle doğru, bakış tarzı çok daha farklı olur çünkü. Orada gördük ki yüzde 5’le yüzde 11’i geçiyor, dönüşümlü oranlarda. Genel yayın yönetmenliği, haber müdürleri, idari merkez, karar veren... Hani, 2’nci maddeye koyduğunuz dil ve üslup... Çünkü gazetecilikte ne verdiğinizden öte nasıl verdiğiniz değerlidir, kamuoyu algısı oluşturma kaygısı önemlidir. Dolayısıyla, burada karar mercilerinde kadın gazeteci oranının çok düşük olmasından hareketle bu sayıyı artırmaya yönelik bir düşünce jimnastiği yapmak lazım diye düşünüyorum, bu bir.

İkincisi: Benim de üyesi olduğum Gazeteciler Cemiyetindeki üyeliğiniz, oradaki çalışmalarınızdan örnekleri şimdi okudum burada. Bu çok güzel bir şey. Keşke bu oran artsa, keşke kadın oranı orada da artıyor olsa. Ben birçok meslek grubunda meslek odaları, cemiyetler veya konseyler ona bir yaptırım uygulamıyor olsa bile süreç itibarıyla hassas olunan noktalarda mutlaka etkili oluyor. Yani, mimarlar odası, barolar, farklı farklı yani kendi meslek gruplarına yönelik çalışmalarda ortak hafıza, ortak dilde bir şeyler yapılabilir. Acaba, Basın Konseyinin, Türkiye Gazeteciler Cemiyetinin, yönetiminde bulunduğunuz için de söylüyorum... Ki bir dönem, hani yönetimde yüzde 50 kadın, yüzde 50 erkek veya işte onunla ilgili gayretiniz de çok hoş. Ama o bakış tarzı acaba buna yönelik de bir çalışma yapar mı? Hani konseyin ya da cemiyetin bu meslek örgütü bu konuda da etkili olabilir mi? Çünkü gerçekten işin özünde insan hakları... Rencide edilmiş aile, kadın; öldürülmüş fotoğrafları; ne yazık ki çoğu çıplak, çoğu farklı. Ve ailede evlatları, işte, görüntüde gözüne bir bant çekiyor ama görüntü devam ediyorken bir bakıyorsunuz o da çıkmış ve o ailede toplumsal travmaya dönüşüyor.

Yani ben önemsedığınız üç maddeyi de Belma Hanım’ın yaptığı sunumdaki “öldürülen kadının kişilik hakları” deyip son paragrafa koyduğu maddeyi de çok önemsiyorum. Özünde tamamen bakış açısıyla, bu mesleğe de bakış açısıyla ilgili

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:9

olduğunu düşünüyorum. Çünkü hemen empati yaptığımızda, kendinizi yerine koyduğunuzda -bu, bir- bunu yapamıyor olacağınızı fark edersiniz. İki: Bu mesleği icra ederken kamu menfaati, kamu için yapılan bir yayıncılık, kamu menfaatini toplumsal travmayı önleyecek, bu amaçla yapılacak bir yayıncılığı ilk öne, en ön safa taşıyan bir mantık itibarıyla baktığımızda bunları en başa koyduğunuzda bu her üç maddede de, hanımefendinin sunumundaki son paragrafta yer alan o şiddet görmüş kadınların kişilik haklarını her şekilde... Ben şuna katılmıyorum bu meslekte: “Vatandaş istiyor diye böyle. İşte, toplum bunu istiyor. Görüntüde o yüzden bunu yapıyoruz. Bunu yaparsak reyting alırız.” Gazetenin manşetine, daha önce üçüncü sayfalardaydı, bizim meslekte öyle bir şeyimiz vardı, üçüncü sayfa haberi. Üçüncü sayfadan bire taşıyor sürmanşete ya da farklı noktalara.

Bu artık yani tekrar en başta söylediğim son cümleyle tamamlayacağım. Bu mesleği icra ediyorken ki hedef kitlenizin kamu menfaati, amacınızın kamu menfaati olduğundan yola çıktığınız zaman gerçekten sadece bu cinsiyet ayrımcılığı, sadece şiddet değil, toplumsal refahı sağlayacak olan tüm maddelerde uzlaşılır. Kadın ya da erkek hiç fark etmez. Bu mantaliteyle yola çıkan her yönetim tarzında bu hassasiyet mutlaka olur.

Ben yazı notlarındaki tüm çalışmalarındaki hem öneriler için hem o yaşadığınız örneklerden sunduğunuz bilgiler için de çok teşekkür ediyorum. Meslek örgütleri de acaba katkı sunabilir mi, siz orada yönetimde olduğunuz için öyle bir umudunuz var mı, bunu merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle yapalım: Özellikle İstanbul’dan gelen konuklarımız uçağa yetişecekler benim bildiğim kadarıyla. O yüzden direkt olarak yani kendi görüşlerimizi aktarmaktan ziyade –Hocam, siz söz istediniz de, biraz size binaen söylüyorum bunu çünkü bir tur kullandınız, eğer kurul içinden cevap verecekseniz onu bilahare yapalım çünkü acele etmemiz gerekiyor uçağa yetişecekler. Biz buradaki zamanı onlarla istişare etmekten ziyade kendi görüşlerimizi aktarmayla tüketiyoruz. Hocam da bekliyor.

Ben hemen Oral Bey’in bundan sonra cevaplarını alıp arka arkaya sunumlara geçeceğim vakit kaybetmemek için, ondan sonra soru-cevaba geçeceğim. Hava şartlarını da biliyorsunuz...

Sayın Kavuncu, buyurun.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Değerli konaklara hoş geldiniz diyorum.

Sayın Çalışlar’ın sunusunda bizzat bir medya mensubu olarak da medyanın dilinden bazı yakınmaları olduğunu ve tespitleri olduğunu da görüyoruz. Peki, dernekleri var, Gazeteciler Cemiyeti var örneğin. Öyle tahmin ediyorum ki içinde etik kurulları da vardır, onlar olsa gerek.

Şimdi, biz bunlarla ilgili elbette yasaları çıkaracağız, düzenlemeleri yapacağız ama bir kıskaç altındayız, sansür ile şey kısıkağı altında. Yani bunun ben daha ziyade STK’lar tarafından kendi içinde çözümlenmesi gereken bir durum olduğunu düşünüyorum. Acaba kendi etik değerler içerisinde böyle bir konuda bir araya gelip bir manifesto, bir kararlar alıp kendi içindeki değerlendirme, gerekiyorsa birtakım cezalandırma veya buna bağlı bir şeyler geliştirmeyi düşünürler mi? Muhtemelen vardır. Hiç işletildi mi? Yani şu ana kadar Gazeteciler Cemiyeti bu yönde bir yanlış dil kullanan medya mensuplarına karşı herhangi bir müeyyide veyahut da bir yaptırım uyguladı mı?

Teşekkür ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Zaman dar dediniz diye konuşmalardan sonra söz alacağım bu konuda ama şu anda kayda geçsin diye söylüyorum. Ben Murat Bey’in kadınlar ve mücadele meselesine ilişkin, bir de “Kadınlar hak etmeli, kadına bir şey böyle tepeden verilmemeli.” sözlerine ilişkin konuşmak istiyorum çünkü iki söz de birazcık vahim buluyorum. Şimdilik onu kaydedeyim, daha sonra...

BAŞKAN - Onu bilahare yapalım Hocam çünkü kendi içimizde bir istişare o, konuklarımızın zamanını almamalı.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, bilahare ama şimdilik kaydolsun diyerek söyledim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Çalışlar, buyurunuz.

ORAL ÇALIŞLAR – Şimdi, bu meselenin çözümünde en son Sayın Kavuncu’nun söylediğinden başlayayım yani “Etik kurullar var mı?” Aslında Basın Konseyi var, Basın Senatosu var bizim fakat bunun işlemesi çok zor çünkü sonuçta bu içselleştirilmesi gereken bir konu. Çünkü bir yasal problemler var, bir de etik problemler var. Etik problemler konusunda maalesef medya bu konuda çok başarılı değil. Bizim komisyonlarımızı da doğru dürüst çalıştırabilmiş değiliz ne yazık ki. Çünkü medya içinde, kendi içinde bile çok hakaretler ve hepimizi üzen tartışma biçimleri yaşanıyor ve bunları istemiyoruz ama yaşanıyor. Hani hakaret davası neredeyse medyanın bir özelliği hâlinde. Kendi adıma övünebilirim, hiç hakkımda hakaret davası açılmadı, otuz senedir yazı yazıyorum. Yani kiminle fikir ayrılığına düşersem düşeyim saygılı davranmayı, fikrim varsa fikrimi söylemeyi tercih ediyorum. Aslında bu bir yöntem, daha kolay bir yöntem ama aynı politikacı gibi gazeteciler de. Onların da taraftarları var, onların da okurları var. O okurlar onları sürekli kışkırtıyorlar yanlış yönde. Yani istiyor ki kendisi ne düşünüyorsa aynen sizin de öyle yazmanız gerekir. Öyle yazmadığımız zaman hoşlanmıyor ve sürekli,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:10

özellikle bu sosyal medyanın gelişmesiyle birlikte kendimizi ciddi bir şekilde manevi baskı altında hissediyoruz. Manevi baskı altında hissettiğimizde hakarete uğramak yani yanlış bir şey yazdığımızı düzeltmeleri değil, keşke öyle olsa.

Bu problem bir problem olarak var ama burada hazır tekrar edeyim gelmişken. Birinci olarak Meclis 9 RTÜK üyesiyle kadına şiddet meselesini çözemez. 9 erkek üyesi olan bir RTÜK'ü bizim başımıza koyduğunuza göre siz bizim işimizi çözmeye pek niyetli değilsiniz diye algılarım ben. Yani Meclisle olan ilişkim bundan ibaret.

İkincisi: "Kadınlar hak etmeli..." Şimdi, bu en acı verici erkek söylemi. Her yerde erkekler böyle konuşur ve kadınlar bundan hiç hoşlanmazlar çünkü sonuçta Türkiye'de akademiye yüzde 42 kadın var. Yani eğer yetenekse, okumaysa, bilmeyse, vesaire kadınlar Türkiye'de dünyanın en yüksek oranlarını yakalamış durumdadır akademik alanda. O yüzden övünmemiz gereken bir durum varken bunu "Kadınlar hak etmiyor, onun için Meclise giremiyorlar." diye yorumlamak ve buradan bir şey üretmeye kalkışmak yanlıştır, kabul edilemez bir şeydir. Kaldı ki kadınlar geri kalıyorsa, bu kadınların geri kalmasının sorumlusu da erkekler. Siz kadını eve kapatın, okutmayın, sonra evde hizmetçilik yaptırın, çocuk baktırın, ondan sonra deyin ki kadına: "Sen de benim gibi ol." Nasıl olsun? Olamaz ki.

Yani onun için, erkeklerin ciddi olarak bu erkek egemen kültürün yarattığı kadın tipinin değişmesini istemeleri gerekir daha düzgün bir dünyada yaşamak istiyorlarsa. Yani hizmetçileri olan bir kadın eş mi tercihleri, yoksa kendileriyle eşit olabilecek, kendisine kafa tutabilecek, kendisini eleştirebilecek, kendisiyle yarışabilecek bir kadını mı tercih edecekler? Onu tercih ederlerse daha iyi olur, daha güzel bir dünyada yaşarız. Onun için, bu "hak etmeli" tezinin son derece geri bir tez olduğunu, kabul edilemez bir tez olduğunu kadınlar adına, erkekler adına ben bir erkek olarak da kabul etmiyorum. Çünkü sonuçta birçok kadının toplumdaki kadınların çok daha esaslı bir şekilde hak ettiklerini, birçok alanda kadınların daha başarılı olduğunu erkeklerden, daha çalışkan olduklarını, medyada da öyle görüyoruz. Yani kadın arkadaşlarımız bizden daha açık sözlü, daha cesaretli, daha işine sadık, daha işini disiplinli yapıyor. Yani kadınlar ile erkekleri bu anlamda karşılaştırsak erkekleri kadınlar geçerler. Onun için, böyle bir yarışa gerek yok. Bu dünyada yaşanmış bir tecrübe. Yani "Avrupa tecrübesi vesaire." dedi İsmet Bey de.

Şimdi, şunu görmek gerekiyor: İyi tecrübeler dünyanın her yerinden alınır. Yani bizim de kendi kültürümüzden gelen iyi tecrübelerimiz de var, kötü tecrübelerimiz de var. Dünyada kadın hareketinin geliştiği yerlerdeki medenileşme, uygarlaşma, imkânların gelişmesi, refah düzeyi vesaire açısından baktığımız zaman... Şimdi, bir Afganistan'a bakın, kadın sokağa çıkamıyor. İsveç'te kadınlar bakan olduğu zaman siren düdükleleriyle dolaşmıyorlar, sivil bir toplum yaratıyorlar. Şimdi, bunun hangisini örnek alacağız? Afganistan'ı mı örnek alacağız, İsveç'i mi örnek alacağız? Tabii ki İsveç'i örnek alacağız. Yani Afganistan'da örnek alacağımız şey yok mu? Oradan da arayıp bulabileceğimiz, kültürel olarak yararlanabileceğimiz şeyler çıkar mutlaka. O kültür de çok zengin bir kültür, Afgan kültürü ama neyi nereden alacağımızı... Kadın konusunda daha iyi başarmış Avrupa bunu, Batı daha iyi, hatta Kuzey Avrupa daha iyi başarmış. O zaman o güzel tecrübeyi -yaşamları da, standartları da daha yüksek- alacağız yani bunda bir şey yok.

Şimdi, çok temel bir mesele bence mülkiyet meselesi. Yani esas işin kritik noktası kadın-erkek ilişkilerindeki mülkiyet meselesi. Ben bunu özellikle burada olduğumuz için bir daha hatırlatmak istiyorum. Yüzde 95'e yüzde 5. Yani kadınlar Türkiye'de taşınmaz mülkiyetin yüzde 5'ine, erkekler yüzde 95'ine sahip. Şimdi, böyle bir ülkede bunu değiştirecek ne yapabiliriz, kafayı buna yoralım. Mesela, burada belki bir sürü kanun çıkarıldı Meclisten ama kadın-erkek ilişkilerinde kadını da bilinçlendirmek gerekiyor. Yani şimdi bir şey alıyor erkek kendi üzerine alıyor. Banka kartı... Okumuş kadın arkadaşlarımızın, çok entelektüel kadın arkadaşlarımızın bile banka kartları yok, kocalarının kartlarını kullanıyorlar. Yani şimdi bunların da değiştirilmesi için ciddi bir mücadeleye ihtiyaç, ciddi bir farkındalık yaratmaya ihtiyaç var. Mülkiyet meselesi, para meselesi çok tayin edici. Paraya kumanda eden her şeye kumanda etmeye başlıyor. Onun için, paraya ve mülkiyete kumanda eden erkek olduğu için biz bu erkek egemen toplumun acılarını yaşıyoruz erkekler olarak da.

Şimdi, mesela, sunuş biçimi, Binnaz'ın da söylediği. "Kadın cinayetlerini gizleyecek miyiz?" Tabii ki gizlemeyeceğiz, tabii ki bunları farkındalık yaratmak için vereceğiz ama sunuş biçimi önemli, sunuş tarzı önemli. Mesela, şimdi, diziler... Dizilerde sürekli erkekler kadınları tokatlıyor. Mesela, bu konuda belki RTÜK bir uyarı yapabilir yani bu sansür değil. Yani sürekli tokatlanan kadınlar ülkesi mi burası ki sürekli erkeklerin kadınları tokatladığı dizide yani bütün dizilerde dikkatimi çeken o, sürekli tokat var. Yani buralarda bizim etik olarak müdahale edebileceğimiz, siyasi olarak müdahale edebileceğimiz konular olabilir.

Şimdi, feminizm ve kadın mücadelesi... Ben feministlere teşekkür ediyorum. Ben feminist olamam erkek olduğum için ama birçok şeyin farkına varmamız için bu konuda radikal, belki aşırı ifadeler de kullanan feminist arkadaşların Türkiye'de bizim bu işleri öğrenmemizde çok büyük yararı olduğunu itiraf ediyorum, kabul ediyorum. Onlar olmasaydı ben de böyle konuşmazdım çünkü alıştığımız bir düzen var. Alıştığımız düzen erkek egemen, yönetici, her konuda kabiliyetli, kadın da onun hizmetkârı. Bu sistemin erkek değişmesini istemez. Buna itiraz eden ilk başta feministler oldular. Aşırı katılmadığımız fikirleri olabilir ama iyi ki vardılar, iyi ki varlar. Onlar olmadan... Onlar çünkü hâlâ bizi uyarmaya devam ediyorlar, hâlâ bir sürü yanlış yapıyoruz. Şimdi, ben bir erkek olarak burada kadın konusunda, kadın haklarını savunuyor gibi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:11

konusuyorum ama belki de benim onlarca falsom var. Karımla konuşsanız ne gibi falsolar yaptığımı öğrenebilirsiniz. Yani o kadar erkek egemen kültürü öyle lafla değişmiyor, toplumsal bir alışkanlık biçimi, toplumsal bir yaşam biçimi.

Yani sonuçta şunu söyleyebilirim: Biz bunu hep birlikte kadınlarla birleşerek değiştirebiliriz. Şiddet meselesinde de medyaya yansıyan şiddeti de azaltabilmenin yolu... Mesela, ben bunu şunda fark ettim: Şimdi, Doğan Grubunun, Aydın Bey'in 4 çocuğu da kız. Onun için kadına şiddet meselesi mesela Doğan Grubunda sürekli gündeme geliyor. İyi ki o kadınlar var. Yani kadının var olmasının nedeni... Bunu erkek arkadaşlara hatırlatmak için söylüyorum. 4 erkek çocuğu olsaydı belki de o kadına karşı şiddet kampanyalarını Hürriyet gazetesi o kadar etkili yürütemeyebilirdi.

Yani sonuçta kadınların her yerde var olmaları, etkili olmaları, etkili yerde bulunmaları bu meselenin düzelmesi bakımından ama meseleye yalnızca... Yani şimdi demokrasi diyoruz. Demokrasi aslında toplumun yüzde 52'sinin baskı altında olduğu -kadınlar yüzde 52 Türkiye'de- bir yerde demokrasi filan kurulamaz. Şimdi, demokrasi toplantıları yapıyoruz. Ben Anadolu'ya gidiyorum, yüzde yüzü erkek olan toplantılar. Ya, diyorum ki başlarken bu toplantının hiçbir çözüm getirme umudu yoktur, sıfır çünkü burada sıfır kadın var. Sıfır kadın olan yerde çözüm sıfır. Mesela, Alevi çalıştayları yaptık kaç tane. Kaç tane Alevi çalıştayı yaptıysak 1 tane kadın yok. E, nasıl çözeceğiz bunu? Yani bence buna bu bakımdan her alanda bir duyarlılık ve tepki göstermek gerekiyor. Yani öyle bir toplantıya gittiğimiz zaman -kadın arkadaşlar olsun, erkek arkadaşlar olsun- ilk vereceğimiz tepki şu olmalı: Buradan bir şey çıkmaz. 9 tane erkek RTÜK üyesi bir araya geldiği sürece onların RTÜK meselesinde, medyaya müdahalede demokratik bir şekilde davranmaları mümkün değildir, sıfır ihtimal. Yani böyle bir yaklaşımı bir bilinç olarak topluma yerleştirirsek medya da bundan etkilenir, siyaset de bundan etkilenir. Evet, şimdi önümüzde -Binnaz'ın da söylediği gibi- seçimler var, yüzde 30'u tutturmak için mücadele edeceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Son on yılda, biliyorsunuz, özellikle son üç genel seçimde yüzde 4'le başlayan Parlamentoda kadın oranı yüzde 14'e geldi ve bütün siyasi partilerin buna çok ciddi katkısı var. Bu bir siyasi kararlılık. İnşallah, bu seçimde bu daha da yükselecek diye hepimiz umuyoruz. Yani herkesin kendi partisyle ilgili, belki kendi partisinde de bu konuda bir çalışma yapması gerekecek.

Ben şimdi sözü Milliyet gazetesinden Sayın Belma Akçura'ya veriyorum.

Buyurunuz.

BELMA AKÇURA – Teşekkür ediyorum.

Özellikle de Sayın Dedegil'in başkanlığında böyle bir toplantıya davet edildiğim için çok teşekkür ederim. Son derece önemsiyorum bu Komisyonu, çok yönlü bir Komisyon. Gerçi, bildiğim kadarıyla, kadın erkek fırsat eşitliği üzerine bir komisyon kurulmuştu Mecliste, onlar belki bu konuşmaları görse kıskanabilirler de çünkü daha çok, hani, kadın eşitliği üzerinden biz konuştuk ama aslında konumuz: “Medya bu kadın şiddeti olaylarına nasıl yaklaşıyor ve neden bu kadar son dönemlerde giderek çoğalmaya başladı? Bunun çözüm önerileri ne olabilir?” Dolayısıyla, ben meseleye biraz farklı açıdan bakmak istiyorum yani kadın erkek eşitliği üzerinden değil, bir insanlık meselesi üzerinden yorumlamak istiyorum.

Her ülkede öyle ya da böyle bu fırsat eşitliği ya da eşitsizliği olabilir ama bir toplumda çok ciddi bir biçimde böyle bir sorun bir yara hâline gelmişse, büyümüşse, giderek büyüyorsa; 2 kişiden biri mezara, diğeri hapse gidiyorsa o yara sadece o kadına yönelik şiddet ya da kadın erkek eşitsizliği üzerinden açıklanamaz diye düşünüyorum. Orada 2 tane mağdur vardır aslında; biri erkektir, biri kadındır. Dolayısıyla, bu çok ciddi bir yaradır ve bu yaraya bizim belki çok daha farklı çözüm önerileri üreterek katkı sağlamamız gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, 2000'li yıllara kadar ben Milliyet gazetesinde özellikle hak ihlalleri üzerinden haberler yaptım ve insan hakları, işkence ağırlıklı haberlerdi. İşkencenin çok yoğun olduğu dönemlerden geçtik, hepimiz biliyoruz. O dönemde, 2000'li yıllara geldiğimizde, işte, AB uyum yasaları, “İşkenceye sıfır tolerans.” denilen bir siyasi duruşun olduğu dönemde hâkimlere, savcılara, mülki amirlere, polislere eğitim çalışmaları verilmeye başlandı, böyle, il il gidilerek. Birçok hukukçu, akademisyen, insan hakları uzmanları gittiler ve bölgelerde bu insan hakları hukukunun ne olduğunu anlattılar; hak ihlallerinin sonuçlarını, mağduriyetleri bunlarla paylaştılar ve bir toplantıya ben de katılmıştım. Orada İoanna Kuçuradi -felsefe profesörü, biliyorsunuz- polislerin ve mülki amirlerin olduğu bir toplantıda dedi ki: “İnsanlık onuru nedir?” Herkesten yanıt almaya çalıştı ve herkes kendi yarısı üzerinden bunu aktarmaya başladı. “Haysiyettir.”, “Şerefidir.”, “Namustur.” şeklinde ifadelerle insanlık onuru açıklanınca Kuçuradi buna itiraz etti ve dedi ki: “Hayır, insanlık onuru böyle bir şey değildir. İnsanlık onuru bizim başımıza gelen bir şey değildir, başkasının başına gelen bir şeye karşı nasıl tutum sergilediğimizdir.” Dolayısıyla, bu Komisyonu... Evet, çok farklı olabiliriz, farklı ideolojik kimliklerimiz olabilir; muhalefettir, siyasi iktidardır, onların üyeleri olabilirsiniz ama burada ortak akıl, ortak vicdan ve ortak dil yaratmanın tam da bu, insanlık meselesi olduğu için çok önemli olduğuna inanıyorum.

Bunun çok çeşitli örnekleri var. Tabii, medya sadece bu için bir ayağı, bu çok çetrefilli, çok ayaklı bir konu çünkü her alandan saldırısı var bunun. Mesela bu şiddet sadece kadına yönelen bir şiddet değil. Şiddetin kendisinin belki nasıl

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:12

biçimlendiğine, onu nasıl kadına, çocuğa, eşcinsellere mağduriyet yaratarak büyüttüğüne dikkat çekmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Örneğin medya da genel olarak şöyle düşünüyor: “Biz kadın haberlerine eskisinden çok daha fazla yer veriyoruz. Hatta bazen öyle oluyor ki birçok gazete manşetten kadının uğradığı şiddeti haber yapıyor, manşetine taşıyor, bunu ayıplıyor ya da kınıyor.” Ama sorun orada kadın haberlerinin bir gazetede 1’inci sayfada olması, 3’üncü sayfada olması ya da sürekli olması, bunların yok sayılmayıp görülmesi değil. Sorun, o haberi sizin nasıl sunduğunuzla ilgili bir şey. Nasıl algı yaratıyorsunuz? Oradaki algı operasyonu nedir? Siz eğer bir cinayeti gerçekleştirmeye başlamışsanız... Örneğin dünki gazetelerde vardı, “Boşanmak istediği için kocası sokak ortasında öldürdü.” diyor. Şimdi, siz buna gerekçe üretiyorsunuz. Boşanmak çağdaş ve uygar toplumlarda, demokratik ülkelerde bir haktır; bunu iki tarafa da doğru anlatmak gerekir diye düşünüyorum. Dolayısıyla “Eğer boşanmak isterseniz bunun nihai sonucu, olası sonucu işte böyle sokak ortasında öldürülmektir.” algısını hem kadınlara bir korku olarak işliyoruz hem de erkeklere bir meşruiyet kazandırarak hak gibi veriyoruz. Dolayısıyla, basının buradaki hatası...

Hatırlarsanız -on yıl, belki on iki yıl oldu- 2002’ydi, Adana’da bir kadın sokakta, kocası tarafından 52 yerinden bıçaklanarak... “Bütün insanlar seyrediyor.” falan diye haber... Evet, bu, günlerce, aylarca sürdü. Hatta benim notlarımın arasında, burada olması gerekiyor diye düşünüyorum. Aydın Kara adında bir şahıs, imam nikâhlı, 2 çocuk annesi Ayşegül Porsuk’u 52 yerinden sokak ortasında, vatandaşın ve polisin gözleri önünde öldüresiye yaraladı. Bu kadın hastaneye kaldırıldı ve Türkiye de o dönemde kadın cinayetlerine yabancı olduğu için biraz... Çok fazla yoktu, belki basına bu kadar yansımıyor ama bu olay dehşet vericiydi ve bunun için köşe yazarları, ben hatırlıyorum, Can Dündar’dan Fikret Bila’ya kadar herkes kadını konuştular, kadına sorular yönelttiler, şiddet konusunda ne düşündüğünü sordular, köşe yazarları bu şiddet sonrasında ne olacağı yönünde makaleler yazdılar. Haber aylarca sürdü ama daha sonra bu haberin peşi bırakıldı.

Orada, şiddete uğrayan bir kadının iki cümlesi çok önemlidir. Bir köşe yazarına durumunu ifade ederken bu ifadeleri kullanıyor. Birinde diyor ki: “Annem de dayak yedi, ben de dayak yedim, kızımın da yarın kocasından dayak yemeyeceğinin garantisi yok.” Sonra erkeklerin tavrının zaten hep böyle olduğu, bu şekilde olduğu ve değişmeyeceği yönünde bir açıklaması oluyor. Ama daha da önemlisi, çok önemli bir şey söylüyor, diyor ki: “Sokak ortasında, oğlumun gözlerinin önünde bu muameleyi görürken vatandaşlardan kadınlar saçlarını başlarını yoldular bıraksın diye, erkekler, toplanan vatandaşlar beni kurtarmak için sopalarla saldırmak istediler ama polis buna izin vermedi.”

Şimdi, medya bu işin bu ayağını, polisin izin vermemesini, vatandaşın gösterdiği duyarlılığı ve bir kadının aslında kuşaklara kadar varan bir şiddet olayını ifade ediş biçimini öne çıkarıp bütün bunlar üzerinden tartışmayı sürdürmezse; bunu magazinleştirirse... Çünkü güzel bir kadın, 2 çocuk annesi, genç bir kadın eğer böyle bir şiddete uğramışsa bunu 1’inci sayfada haber yapabilirsiniz ama önemli olan, o haberin sonrasındır. Bu kadına devlet sahip çıkacak mı? Bu yasalar bu adama nasıl bir ceza verecek? Bu ceza önleyici olacak mı? Bu çocuklara ne olacak? Annesi gözünün önünde 52 defa bıçaklanmış bir çocuk nasıl travmatik bir şeyden çıkacak? Bütün bu sorulara yanıt aranmadan, öylesine haber yaptığımız için; o kadını, uğradığı şiddeti, mağduriyeti hikâyeleştirip, böyle, bir senaryo hâlinde sunduğumuz için, başta bu hatayı yaptığımız için bence sonrasında bütün bu haberler giderek hızlanmaya devam etti diye düşünüyorum.

Tabii, basın bunun sadece bir ayağı, yasaları var. Ne oldu bu adam? Dört yılda çıktı. Pardon, cezası dört yıla indiriliyor ve iki yıl falan bir ceza alıyor ve çıkıyor. Kadının daha sonra bu imam nikâhlı eşiyse, kendisini 52 kez bıçaklayan bir adamla yeniden barıştığını öğreniyoruz. Peki, medya bunu takip etti mi? Etmedi. Tıpkı faili meçhul cinayetlerdeki gibi aslında bir muhabir -bu bir toplumsal sorumluluktur- böyle bir haberin peşini bırakmamalıydı diye düşünüyorum. Örneğin ben olsam, kesinlikle... O çocuğa ne oldu; peki, bu adam tedavi gördü mü; böyle, şiddete eğilimli bir adamla bir kadının yeniden bir araya gelmesinin olası sonuçları ne olabilir; psikologlara sorarsınız, hukukçulara danışsınız. Bütün haberleri bunlarla beslediğiniz zaman ancak toplumsal bir bilinç, ortak bir bilinç yaratıp hem kadınlar üzerinden... Çünkü kadınlar da bu konuda çok bilinçsiz. 52 yerinden kendisini bıçaklayan bir adama; çalışma olanağı, olasılığı, gücü olduğu hâlde bir kadın hâlâ dönüyorsa orada da bir sorun var demektir. Tek ayaklı bir mağduriyet yarattığımız sürece bence bunu çözemeyeceğiz gibi geliyor çünkü iki tarafı da ilgilendiren, iki tarafta da yaratılan algı ve o algının işleyiş biçimi çok sakat diye düşünüyorum.

Sonuçta mevcut siyasi iktidarın kadına bakışı, kadının kimliği üzerinden bu meseleleri bir sorumluluk duygusuyla ele alış, kararlılığı, yasaları ona göre yapması bence bu olayları çok ciddi bir biçimde engelleyecektir diye düşünüyorum. Çünkü verdiğim örnek, o mülki amirlere verilen o eğitim çalışmaları sonrasında Hükûmetin o dönemde AB uyum yasaları üzerinden gösterdiği kararlılık, insan hakları hukuku üzerinden yaptığı yasalar, çıkardığı kanunlar işkence haberlerini, hakikaten, neredeyse sıfıra indirmişti. Yoktu yani işkence yoktu o dönemde; ben çok iyi hatırlıyorum çünkü bizzat alanım olan bir konuydu. Şimdi Hükûmetin aynı kararlılığı gösterip aslında... Hakikaten, “Burada sadece kadınlar, ölen mağdurdur.” demek doğru değil; öldüren de çok ciddi, başka türlü bir şiddet ve mağduriyet yaşıyor; onun da psikolojisi, onun da eğitimi, onun da iş alanı, yaşam standartları açısından bütün meseleyi anlayıp yorumlamamız gerekiyor. Bu böyle tek ayaklı olmadığı için, hani, bu sadece böyle bir kadın erkek fırsat eşitliği ya da kadınların daha fazla iş alanında ortaya çıkması ya da medyada

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:13

kadınların öne çıkması; bütün bunlar evet, etkileyicidir, iyileştirici unsurlardır ama tam olarak... Ben hep beraber, belki bütün kurumlarıyla, medyasıyla, siyasetçisiyle, kanunuyla, polisiyle, savcısıyla, bütün bunlarla yol almamız gerektiğine inanıyorum.

Mesela bu olaydan iki yıl sonra, düşünün ki, 52 yerinden bıçaklanan bir kadını biz magazinleştirdiğimiz için, hani, onu 1'inci sayfadan gördük, bu haberin ne kadar önemli olduğunu anlattık ama gerçek sorulara cevap veremediğimiz için iki yıl sonra yine Adana'da, yine imam nikahlı bir adam on yıl yaşadığı, 3 çocuklu bir kadını, anneyi öldürdü. Şimdi, bu haberin yapılış biçimi utanç vericidir. Yani, bölgelere gidip muhabirlere de bence ayrıca bu konuda eğitim verilmesi gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, bütün haberler erkeklerin iddiaları üzerinden şekillendiriliyor ve mağdur olan kadının fotoğraflarıyla ve çocuğun fotoğraflarıyla besleniyor. Orada, bu haberde de şöyle bir ifade kullanılıyor, çok pornografik bir dil kullanılıyor ve diyor ki: "Öldürülen kadının başka erkeklerle yan yana çektiği fotoğraflar yayınlanınca..." Yani, "kucak kucağa" ifadesini kullanıyor. Fotoğraflarda yan yana, işte, bir erkek ile bir kadın fotoğrafı. Bu, mahkemeye sunuluyor, mahkeme buna tahrikten indirim uyguluyor ve adam yine burada da iki yıl falan yatıyor ve çıkıyor. Şimdi, öldürülen kadın mağdurdur, onun kendisini, kendi kişilik haklarını savunma hakkı artık yoktur, elinden alınmıştır ve siz onun hakkında bir iddiayı olmuş gibi, sanki yanındaymış gibi haberleştiremezsiniz. Yani, fotoğraflarda kucak kucağa diye ifade edilebilecek bir fotoğraf da yok. Yani, yan yana duran iki insana siz... Yıllar önce de mesela bekâr bir kadın, evli bir erkek diyelim ki bir iş yemeğine gittiniz, dönerken kaza yaptınız, hemen şöyle yazılırdı: "Âlemden dönerken..." Yani, bu kelimeyle ne kadar çok uğraştık, "âlemden dönerken" ne demek yani? Bu bir yemektir, bir nikahtır, bir davettir, gidersiniz ve dönersiniz, belki evleriniz yan yanadır, belki sizi bırakacaktır ama öyle bir pozisyon çizilirdi ki o pozisyon da, işte, buradaki kadına çizilen pozisyon gibi "Ama zaten buna müstahakmış yani. 3 çocuk annesi, erkeklerle fotoğrafı..." Bunun ceza indirimi olup olmadığını nereden biliyoruz? Yani bunun bir üçkâğıt olup olmayacağını, bu fotoğrafların sahte olup olmayacağını biliyor muyuz? Bilmiyoruz. Bu adam bu kadınla niye evlenmemiş? Bilmiyoruz. Yani, bu kadının çocukları var, sen bir medya olarak sorumluluk sahibi olmak zorundasın. O çocuklara sadece onun için, ahlaki nedenlerle en azından o fotoğrafları yayınlamamız lazım çünkü o çocuk bu toplumun geleceği, travmatik bir çocuk yetiştiriyorsunuz siz sürekli bunları yayınlayarak. O çocuğun nasıl bir ruh hâliyle bu topluma katkı sağlayacağını da ayrıca düşünmemiz lazım diye düşünüyorum.

Zamanım var mı bilmiyorum.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

BELMA AKÇURA – Şimdi, cezadan kurtulmak için sahte delil üretilip üretilmediği konusunda medyanın hiçbir şekilde bir saha çalışması, alan çalışması yaptığını görmedim. Belki de olabilir. Karşı tarafın avukatı "O fotoğraflar sahteydi." diyebilir ama mahkemeler bunları bilirkişilere göndermiyor bile ve olduğu gibi alıyor ve "Aa, evet." diyor, hemen indirim yapıyor. Şimdi, dolayısıyla, bizim çok yerden belki saldırmamız lazım. Yargıya saldırmamız lazım, yeni kanunların çıkmasına teşvik etmek lazım ve gazetelerin bu haberleri verirken böyle olayın bir hikâyesini anlatarak, işte, "3 kez bıçaklandı, 5 yerinden, banyoya kaçtı, sırtından bilmem ne oldu..." Ki en son olay da odur biliyorsunuz. Şefika Etik, daha bu 2011'de oldu. Hatta Habertürk gazetesinde –bu, banyo yaparken kocası sırtından bıçakladı ve öldürdü- bu fotoğraf yayımlandığı için rüyametler koptu. Kadın örgütleri özellikle çok ciddi tepki gösterdiler. Bu, kadının kişilik haklarını yaralamaktır, rencide etmektir. Bunun bir ailesi var, çocukları var ve fotoğraf... O zaman Fatma Şahin sanıyorum Bakandı, o da çocuklar üzerinden özellikle bu konuyu irdeledi ve böyle bir fotoğrafın kullanılmasını gerektiğini söyledi ama buradaki mesele de aslında evet, tamam, şiddet haberlerinde kadınlar hep malzeme oluyor falan ama mesele burada haberi verirken o habere gerekçe üretmek. O cinayete gerekçe üretiyoruz, diyoruz ki mesela: "Kadın evi terk etmiş ama bak.", "Kadın boşanmak istemiş.", "Kadın başka bir erkekle kaçmış." Ama bunlar böyle bir toplumda artık... Biz demokratik hukuk devletiyiz diyoruz, hukukla yönetiliyoruz. Bunların çok farklı şeyleri vardır. Siz bu gerekçeleri haberin içerisinde görebilirsiniz ama haberin unsuru, ana teması gibi işleyemezsiniz. Öyle işlediğiniz zaman algı operasyonudur bu, algı yaratırız. Bu böyle birbirini tetikler. Bu, bir başka erkekte, böyle bir kuşkusu olan, yarası olan bir erkekte çok ciddi bir ateş gibidir yani. Çakmağı çaktım ve bu böyle devam eder gider. Bunun nedeni hep budur çünkü her ailede vardır, şiddetli geçimsizliktir, bilmem nedir ama işte "Beni terk etti, gitti. Bak onun karısı da gitmişti, adam öldürdü. O zaman ben de bunu tekrarlarım, ben de yapabilirim." psikolojisiyle insanları besliyoruz biz. Ben defalarca kadın örgütlerini aradım, toplantılarına gittim, bu meseleleri gündeme getirdim ama kadın örgütlerini de ben şu konuda çok ciddi bir biçimde eleştiriyorum: Bu haberler yapıldığı zaman, mesela ikinci haber çok vahim, kucak kucağa fotoğraflarının olduğu habere bir tane kadın örgütünden bir gazeteyle, yazı işlerine, ombudsmanına mektup yazılmaz mı "Bu nasıl bir haberdir." diye. Ben bugüne kadar, on yıldır, Milliyet gazetesinde yedi yıldır ombudsman yardımcılığı yapıyorum, üç yıldır da fiilî olarak ombudsmanım. Ben genellikle bir kez olsun kadınlarla ilgili, kadına yönelik şiddete ilişkin erkeklerden "Bu haberiniz de çok kötü." diye bir mektup almadım ama kadın örgütlerinden de almadım ama bağımsız, ev kadını, avukat, öğretmen, doktor, emekli ama son derece duyarlı, çağdaş yığımla kadından çok ciddi tepkiler aldım. Her birinin tepkisi demokratik 20 tane kitle örgütünün tepkisine bedel, çok daha akli başında ve hoş tepkiler. Yani, şunu demek istiyorum: Bir olayda siz bu haberi hemen benimle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:14

eleştireceksiniz, paylaşacaksınız, bunu düzelttireceksiniz. Bunu yapmıyorsunuz, kadın öldürüldükten sonra sokağa çıkıp tepki göstermeniz ve bu tepkiyi de gazete yayınlamadı diye o zaman devreye girmeniz hoş olmuyor. O zaman diyorsunuz ki: “Artık bu ülkede her şey biçimsel, kimse bu işin duyarlılığına... Hakikaten vicdanen böyle bir çalışmaya katkı sağlayalım, hakikaten bu kadınlara bir destek sunalım, bu basını uyaralım.” Çünkü eleştiri her zaman kötü anlamda bir şey değildir, eleştiri iyileştirmek için yapılır, daha doğruyu bulmamız için yapılır diye düşünüyorum.

Ben çok teşekkür ediyorum. Söyleyeceklerim bu kadar ama umarım bundan sonraki çalışmalarınız... Ki ben özellikle bir şey daha eklemek istiyorum: Ben bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti, işte, TBMM çatısı altında komisyonları bir ara araştırıyordum “Ne kadar çok komisyon var, her konuda bir komisyon açılmış.” diye ama ilk defa kadın şiddeti üzerine bir komisyon oluşturulduğunu görüyorum ve bununla da onur duydum. Gerçekten, beni çok etkiledi ve özellikle de bu yüzden geldim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum. Gerçekten çok farklı bir bakış açısıyla bu meseleye yaklaştınız.

Kadına karşı şiddetle ilgili komisyonlara gelince, daha önceki dönemlerde de oldu. Hatta hatırlarsınız, bir tanesi özellikle Sayın Fatma Şahin’in kadına karşı şiddet, töre ve namus cinayetleri komisyonu, bunun üzerine Sayın Başbakanımızın, şimdi Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın da bir genelgesi oldu 2006 referanslı. Hep onu da, o genelgeyi de zaten kullanıyoruz ve kurumlara da “Bu genelgeye istinaden ne yaptınız?” diye de...

BELMA AKÇURA – Evet, biraz çözüm önerileri... Bu çözüm açısından önemsedim zaten.

BAŞKAN – Bir mihenk taşı olarak başladı. O araştırma komisyonunun raporu çok önemliydi. O, TCK’da da bazı anlayışları, yeni Türk Ceza Yasası’nda da değiştirmişti. Genelge geldi arkasından. O genelgeye istinaden ulusal eylem planı bu konuda yayınlandı ve kurumlara şu anda dönüp de en azından “Böyle bir genelgeye rağmen, bu kadar sene içerisinde yaptığınız çalışmalar nelerdir?” diye soracağımız bir başlangıç. Bunu şöyle çok önemsiyoruz, en azından ben kişisel olarak önemsiyorum: Elimizde bir başlangıç noktasına dair bir veri, bir pozisyon oluşturuyor. Mesela, “Kadına karşı şiddet görünür mü oldu, yoksa arttı mı?” tartışmasında sağlıklı bir cevap bulamıyoruz. Niye? Çünkü on beş yıl önceye dair yapılmış sayısal bir araştırma yok elimizde. O yüzden, bugünü araştırırsak da, verileri toplasak da, sayısal olarak durumumuzu görsek de başlangıçta elimizde bir veri olmadığı için karşılaştırma yapamıyoruz. Neden? Çünkü belli bir zaman bütün bu başvurulara, karakollara özellikle başvurulara standart bir form vardı ve yaralama olarak, kaza olarak bir kutucuk vardı, işaretleniyordu. Sonra, işte, bu genelgeye istinaden özellikle Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu -yarın gelecek Sayın Meltem Ağduk buraya-onlarla birlikte yapılan bir form çalışması oldu. Başvurular da bundan böyle –o zaman için söylüyorum- kadına karşı şiddet, aile içi şiddet gibi kutucuklar açılmaya başlandı. Ondan sonra başvurular tasnif edilmeye ancak başlanabildi. O yüzden biz hâlâ “Acaba kadına karşı şiddet arttı mı, yoksa görünür mü oldu?” tartışmasıyla zaman kaybediyoruz. Görünür olsa ne olur, artsa ne olur. Yani, ben tek bir kadın dahi şiddete uğruyorsa, tek bir çocuk dahi şiddete uğruyorsa ve sizin dediğiniz gibi bu çift taraflı, üç taraflı, beş taraflı mağdurlar oluşturan bir suçsa, bir sosyal yaraysa tek vaka bile olsa zaten önemserim ve üzerinde çalışırım ama biz Komisyon olarak artık “Arttı mı, yoksa görünür mü oldu?” tartışmasının da dışına çıktık. Özellikle çözümlere doğru da tabii odaklanmak istiyoruz.

Ben şimdi sırasıyla arkadaşlarıma söz vereceğim.

Sayın Derya Bakbak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öncelikle ben Radikal gazetesinden Oral Bey’e başını kaçırdım sunumun ama konuşmasından şeyi çok merak ettim, acaba Radikal gazetesinde de kadın personel sayımız ne kadardır, bu oran ne kadardır, böyle bir bilgi var mı elinizde?

ORAL ÇALIŞLAR – Yazı İşleri Müdürümüz kadın.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yazı İşleri Müdürünüz kadın ama sayı olarak ne kadardır? Ama şu konuda kesin katılıyorum size: Yine ben de geçen böyle bir toplantıya katıldım ve içeride hiç kadının olmadığını görünce dedim yani, buranın daha anlamlı olabilmesi ve daha iyi şeylerin çıkması adına kadın sayımızın burada da artması gerektiğini, ben de o konuda size kesinlikle katılıyorum. Gittiğimiz her ortamda bu değerlendirmenin daha öne çıkması konusunda hemfikirim sizinle.

Yine, Belma Hanım’a çok teşekkür etmek istiyorum. Çok tarafsız ve basının gözüyle yapmamız gereken, yapılması gerekenleri çok güzel dile getirdiniz. Özellikle iki mağdur var, olayı gerçekten çok doğru söylüyorsunuz. Belki çok mağdur var, çocuklar var, o kadının ailesi var, işin içerisinde pek çok taraf var. Basın olayının değerlendirilmesi açısından, olayı, o kişilerin mağduriyetini katbekat artırıyorlar. Olayın öyle bir dille anlatılıyor ki onların mağduriyetlerini azaltmak yerine, onların mağduriyetlerini katbekat artıran ve çözüme gitmeyen, ilerisi takip edilmeyen, sorunu ileriki aşamada çok farklı boyutlara taşıyan ve teşvik edici unsurlara da yol açabilen bir boyut kazandırıyor, bu anlamda da çok önemli.

Diğeri, şu konuda ben de emin değilim: Bu sayı artıyor mu? Görünmeyen, belki bilmediğimiz birçok mağduriyet var, hâlâ söylemeyen kadınlarımız var. Eskiden, daha önce de dile getirdim Komisyonunda da, daha önce bu kadınlar için bir ayıptı, kadın için bir ayıptı ama bugün bir erkek için bunun çok daha büyük bir ayıp olduğu dile getiriliyor. Büyük bir ayıp olduğu,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:15

toplumsal bakış açısından diğer insanların bu kişiye farklı gözle bakabilmesini ve değerlendirebilmesini beraberinde getiriyor ve ben inanıyorum ki hâlâ bunu dile getirmeyen, bunu söylemeyen, paylaşmayan birçok kadın olduğunu da biliyorum. O yüzden bu sayının, bu rakamın bir müddet daha artmaya devam edeceğini, bunun görünürliğünün artması yönünde artacağını düşünüyorum. Başkanımızın dediği gibi, artarsa da bizim için önemli olan, burada bu sorunun çözülmesi, bu Komisyonun toplumsal anlamda, ülke anlamında, belki dünya anlamında bir anlam ifade etmesi ve bunların çözümcül yola gitmesi bizim için, ülkemiz açısından, dünya açısından, kadınlar açısından çok önemli diye düşünüyorum.

Ben teşekkür ediyorum tüm paylaşımlarınızdan dolayı.

BELMA AKÇURA – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akova, buyurunuz.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum, sağ olunuz.

Şimdi, ben, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda da aynı zamanda varım. Şunu çok rahatlıkla söyleyebilirim: Biz o Komisyonunda da her şeye siyaset üstü baktık, önce “insan” dedik, tabii sonra kadınla ilgili pozitif ayrımcılık konusunda neler yapabiliriz dedik, yasaları taradık. Yani, bu konuda siyaset üstü -muhalefetiyle iktidarıyla da- çok ciddi çalışmalar yaptığımıza inanıyorum, bunun da çok olumlu -en azından bizim komisyonlarımız açısından- olduğunu düşünüyorum, onu mutlaka söylemek istedim.

Tabii, mülkiyet hususunu söyledik, kadınların ekonomik özgürlüğünün olmayışı, çok konular var, yani tabii çok geniş konular bunlar; sosyolojik nedenleri var, psikolojik var, ekonomik özgürlükleri var.

Şimdi, banka hesabı olan kadınların oranı yüzde 33, erkeklerde yüzde 82. Sizin mülkiyet konunuza ilave ediyorum, banka cüzdanlarını da ilave ediyorum. Yani, kadınlarda yüzde 33, erkeklerde yüzde 82. Onun için, biraz daha, bütün bunları değiştirmemiz gerektiğine inanıyorum ama çalışmalarımızın da hele ki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda da çok siyaset üstü olduğunu mutlaka söylemek, belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Uçma.

İSMET UÇMA (İstanbul) - Çok teşekkür ediyorum.

Belma Hanım’a özellikle sunumundan dolayı müteşekkirim.

Sevgili arkadaşlar, Başkanımızın da ifade ettiği gibi, biz çözüme odaklanmak zorundayız.

Bir kere, geçmişinden kadına yönelik tavır ve davranışlarından dolayı bütün kültürler ve herkes bir Nasuh tövbesi yapması lazım. Burada hiç kimse masum değil. İyi bir tövbeden sonra bu sorunu nasıl çözerizi birlikte çok ciddi maddeler hâlinde konuşmamız gerekir.

Medyada bir bölük hanım arkadaşlarımız yer alabilirken bir bölümü salt kılığından kıyafetinden dolayı, eğitiminden öğretiminden ve görmesi gereken medyadaki vazifelerinden uzaklaştırılmıştır, şiddete uğramıştır, işkence görmüştür, tecrit edilmiştir, ikincil sınıf insan hâline sokulmuştur.

Hep iddiamız şu, bunu hayata geçirmenin yolları var: Yeryüzünde hiç kimse ötekenden daha çok insan olamaz. Bunda ittifak ediyor muyuz arkadaşlar? Yani, birisi “Ben senden daha çok insanım.” derse hep birlikte ona karşı bir durum geliştirmemiz gerekiyor. Dolayısıyla, bu konu, gerçekten bunlar çok ciddiye ele alınmadan çözümü çok zor.

Bir başkası, atomize ediliyor. Ben, bütün konuşmacılarda, bütün yaklaşımlarda, kadın derneklerimizde bu konunun atomize edildiğini görüyorum. Yani, bunu sıfatlayarak, belli ayrımlara tabii tutarak ve fitratla savaşılarak çözmek mümkün değil. Dolayısıyla, merkezde insan var, onun alt başlığı şiddet, şiddetin önlenmesini nasıl hayata geçirebiliriz? Bu, hangi gerekçeyle, kimden, nereden, nasıl gelirse gelsin ve kime yönelik olursa olsun. Sonra, özelimize kadın şiddetini ve cinayetini aldığımızda, örneğin Oral Bey de, Belma Hanım da destek versin, bir öneride bulunuyorum: Kadın cinayetinin ya da şiddetinin işlendiği bölgelerde “Bu topraklarda, bu bölgede, bu ülkede çok değerli ‘insan’ denilen bir varlığa yönelik şiddet uygulanmıştır, yas ilan ediyoruz.” desin kaymakamlıklar, valilikler ya da ulusal yas ilan edelim. Bu, duyarlılığı artırır. Bu, tabii çok mümkün gözükmeyecek bir öneri gibi gözükebilir ama bizim duyarlılıkları artıracak, bilinç değişimini sağlayacak yöntemler üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor.

Çok ilginçtir, şimdi, Afganistan ve benzeri yerlerde kim tasvip edebilir? Ama Afganistan bugün niye bu durumda? Dün ülkemizde bazı şeylerin hangi durumda olduğunu görmek gibi. Ya, Oral Beyciğim, dünyanın bir coğrafyasında insanlar açlıktan ölüyor, bir coğrafyasında vitamin zehirlenmesinden ölüyor. Beyoğlu’nun arka sokaklarında binlerce bedene her gece tecavüz ediliyor. Bunlar kadına şiddet değil mi, bunlar kadına yönelik cinayetler değil mi? Yani, konuyu total ele almamız gerekiyor.

Medyaya gelince, hakikaten çağın önderi medyadır, bunu hem negatif hem pozitif anlamda söylüyorum. Medya isterse STK'larla el ele vererek, hükümetlerle el ele vererek, siyasilere el ele vererek bu sorunun çözümüne çok büyük katkı sağlayabilir. Ama, medyanın da hakikaten basın ahlakı denilen bir şeyi var, bunun olması gerekiyor. Üslup kirliliğinden tutun da reyting kaygılarından kurtuluncaya kadar... E, buna karşı biz STK'larla birlikte bir tavır da geliştirebiliriz. Bunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:16

yapanlar, bu etik kurallara uymayanlar bir biçimde protesto edilebilir yani işte izlenmeyebilir, o yayın organı ya da medya görseli, yazılısı satın alınmayabilir, bir biçimde ders verilebilir. Ama bilinçli ve toplumun tamamına mümkün olduğunca kademe kademe yayarak bunları aşabiliriz.

Unutmamak gerekir arkadaşlar, yeryüzünde ilk cinayet erkek-erkek arasında işlenmiştir. Kadına şiddet ve cinayet, hakikaten, yani geçmiş kadim kültürlerin yozlaştırılmış, bozulmuş dönemlerinden sonra neşvünema bulmuş ve o yargılar, hem lakaydi liberal yargılar hem indirgemeci fanatik yargılar modern çağa aktarılmış, herkes bir ucundan tutmaktadır. Bunu her şeyin üstünde görüp hepimizin bir ucundan tutması ve bu sorunu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Bunun için medyaya... Çünkü, çağın en yüksek trendi... Her çağın kendine özgü trendi var. Şimdi biz tarım toplumunda kadın sorununu konuşuyor olsaydık başka şeyler söyleyecektik. Sanayi toplumunda kadına yönelik şiddeti ya da cinayeti konuşuyor olsaydık başka şeyler söyleyecektik. Şimdi, bu çağın trendinde bunları konuşuyoruz ve mutlaka medyanın merkeze alınması gerektiğini söylüyorum.

Dolayısıyla, özü şu arkadaşlar, önerim tartışılır: Tekli bakış açısıyla bir toplumsal olay çözülemez. Bir toplumsal olayın tek tarafı olamaz. O zaman, taraflar arasındaki durum, psikolojik, sosyolojik, felsefi değerlendirmelere tabi tutularak adım atılması gerekiyor; biz sürekli teorik söylemlerde bulunuyoruz, adım atılması gerekiyor, yaptırımlar getirilmesi gerekiyor. Teklif ettim, gene ediyorum: Bir töre cinayeti -tırnak içinde- böyle bir şey varsa bu örgütlü bir suçtur ya! Sadece öldürenin tecziye edilmesiyle bırakılabilecek bir olay değil ki. Yani, silsileimeratip üzere, bu bir karar mekanizması, işleyerek o noktaya geliyor. Nitekim, işte hapishanelerde görüyoruz: Çocuk cüzdanını çıkarıyor, ablasının resmine bakıyor, gözleri yaşıyor. "Niye yaptın yavrum?" dediğinde "Aile karar aldı." diyor. Çocuk mu suçlu, yoksa bu olaya dâhil olan diğer gruplar mı suçlu? Onları biz cezasız bırakırsak, yaptırım uygulamazsak sadece kurban olarak seçilen bir birey üzerinde yoğunlaşmış oluruz. Tekli söylemden kurtulup çoklu bir söylem geliştirmek ve bu çoklu söylemi toplumsal düzleme yaymak, ne kadar bileşen varsa tamamından yararlanmak, ne kadar unsur varsa devreye sokmak, her fikri, her anlayışı, her kanaati çok makbul ve değerli kabul edip... Kim bilir belki de uzun süre üzerinde tartışılan bu konular içerisinde anılmaya değer öyle bir filozofi çıkabilir ki bu toplumsal yaranın tedavisi konusunda sadece bize değil, dünyaya da örnek teşkil edebilecek bir model geliştirilebilir ve bundan daha çok, insanlığın hayrına yapılabilecek hiçbir şey yoktur.

Halil Cibran'ın sözüne hep vurgu yaptım, tekrar hatırlatarak bitirmek istiyorum: "Nasıl bir ağacın sessiz bilgisi olmadan dalın ucundaki yaprak sararmaz ise topunuzun katkısı olmadan bir toplumda kötülük işlenemez." Bunda toplumun bütün bileşenlerinin katkısı var, iyileştirdiğimizde de bütün bileşenlerinin katkısı olacaktır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Şöyle yapalım mı: Sunumu alıp da bundan sonraki sorulara o sunumu da katarak mı devam edelim? Çünkü, aynı öneriler ve aynı yorumlara tekrar her bir sunumdan sonra dönüyoruz. Hocamız da... Çünkü aynı konu yani ve orada kadın ve medya iletişim dili konusunda öneriler var. Bence birlikte daha verimli olacak.

O zaman şöyle yapalım: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Profesör Doktor Çiler Dursun Hocamıza sözü verelim.

Buyurun Hocam.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Teşekkürler.

Şimdi, ben, tabii, daha önce komisyon toplantılarında buldum kadına yönelik aile içi şiddet ve medyayla ilgili, Zeynep Karahan Uslu Hanımefendi'nin de Başkanlık ettiği, bundan birkaç yıl önceydi yani bu çalışmaların epey bir gerisi, artyöresi olduğunu biliyorum. Fakat, biraz önce söylendiği gibi, bunların ne kadarının sonuca ulaştığı konusunda son derece karamsarım, o karamsarlıkla geldim Komisyona. Yani, Türkiye'deki genel ahvali ve gidişatı da çok yakından takip ettiğim için, on yıldır kadına yönelik şiddet ve medyayla ilgili konuları çalışıyorum.

Ankara Üniversitesinde öğretim üyesiyim, bölüm başkanım, aynı zamanda senatör sıfatıyla görevlerimi yapıyorum. Aynı zamanda, Kadın Sorunları Araştırma Uygulama Merkezinin öğretim üyesiyim.

Bizim buradaki bütün bu konuşulan çerçevelere dair çok sistematik araştırmalarımız, eğitimlerimiz, medya çalışanlarına yönelik sürekli olarak devam ediyor. Bu, iş birliği şeklinde zaman zaman KSGM ile zaman zaman Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla, yani Türkiye'de bununla ilgili bir gidişat var. Ama, o gidişatın umut vermediğini biz şundan biliyoruz: Kadına yönelik şiddet sayısal olarak artmıştır ve yüzde 1.400'dür bu artış. Yani, böyle sayıların olmadığı ya da rakamların tespit edilemediği doğru değildir. Fakat, geçmişe yönelik karşılaştırmalı bir manzara yok elimizde çünkü geçmişteki bu kayıtlı şiddet vakalarının ne olduğuna dair düzenli bir sistematik veri yok. Şu anda yani son birkaç yıldır var ve o gösteriyor ki bize, bu şiddetteki artış önceki kayıtlı olanlarla karşılaştırıldığı zaman yüzde 1.400'dür. Çok büyük bir rakam gibi görünebilir, bunu indirseniz indirseniz ne kadara indirebilirsiniz geçmişteki kayıtsız vakaları da göz önüne aldığınız zaman? Dolayısıyla, bunun ifade edilmesi, medyada temsil edilerek karşılığını bulması kaçınılmaz bir sorundur. Yani, burada, medyanın, bu tür kadına yönelik herhangi bir biçimde şiddeti temsil etmediği zaman sorunun ortadan kalkacağı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:17

ya da daha az görünür olduğunda çözüleceği gibi varsayımların tamamı son derece muhafazakâr, yersiz, yakışıksız, geçersiz varsayımlardır.

Bir kere, şuradan başlamak istiyorum ben: Biz, kadına yönelik şiddeti konuşurken bu toplumun kendi toplumsal içerisindeki şiddeti konuşmadan kadına yönelik şiddeti anlayamayız. Bundan neyi kastediyorum ben? Açık söylemek gerekirse, şiddet, kavramsal olarak nedir? Kavramsal olarak tarif edebilecek kimse var mı şu anda salonda? Vardır, hocalarımız var. Ben kısa söyleyeyim: Şiddet, bir ihlaldir. Yani, kelimenin kökeni itibarıyla ihlal ve sınırı geçmek anlamına gelir. Bu ne anlama geliyor? Eğer bir toplumsalın kendi ilişkiler alanı içerisinde sınırı geçen, ihlal eden, aşan birtakım uygulamalar, birtakım kararlılıklar, birtakım anlam üretimleri filan, bunlar var ise kaçınılmaz olarak bunun toplumun en zayıf, en güçsüz, en yaralanabilir, en kırılabilir olan unsurlarına, aktörlerine yönelmesi kaçınılmazdır. Yani, bunun üstesinden gelmeye kalktığımız zaman, biz, genel olarak toplumsalda yerleşik olan, süregiden her türlü şiddeti... Bunlar kendi aralarında ayrılır, fiziksel şiddet vardır, sembolik şiddet vardır. Bizim burada sürekli olarak konuştuğumuz, kadına yönelik fiziksel şiddetin üstesinden nasıl gelinebilir? Kadına yönelik sembolik şiddetin üstesinden nasıl geleceğimizi konuşmamız gerekiyor. Kadına yönelik sembolik şiddetin üstesinden gelebilmemiz için de başta bu toplumun bütün siyasi figürleri, en tepeden en aşağıya kadar ve bu salondaki herkesi de dâhil ederek söylüyorum, kadınlara yönelik herhangi bir ifadeyi medyanın, kamuoyunun gözü önünde dile getirdikleri zaman 3 kere düşünmeleri lazım. Bir miting alanında herhangi bir siyasi amaçla veyahut da amaçsız bir biçimde bir anneyi, bir kadını toplulukların kendi insafına bırakacak şekilde yuhalatıyorsa yapmaması lazım. Din adamlarının, siyasilerin, bürokratların, teknokratların, hiç kimsenin kadınları fitratıydı, suydı buydu, bununla ilgili yerli yersiz, geçersiz, geçerliliği tartışılabilir açıklamalarının medyada domine edilir biçimde yer almaması lazım. Medyanın bu açıklamaları gözardı etmesi ve hiç vermemesi lazım, açık söylüyorum.

İSMET UÇMA (İstanbul) – O sizin kanaatiniz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Benim kanaatim değil, bilimsel olarak bu böyledir. Bununla ilgili araştırmalar...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Böyle yapmayalım Hocam.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Müsaade eder misiniz? Ben çok bekledim, lütfen...

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Biz dinlemek istiyoruz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Şimdi, “sembolik şiddet” diye bir kavram var. Sembolik şiddet, sosyolojide çok geçerli, çok yaygın...

İSMET UÇMA (İstanbul) – Biz konuştuk ayrıca sembolik şiddeti falan, konuştuk.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Ama kusura bakmayın, biz de dinlemek istiyoruz Komisyon üyeleri olarak.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Sembolik şiddet, anlam üretimiyle ilgilidir.

BAŞKAN – Hocam bir dakika, lütfen, rica ediyorum...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Buyurun.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmak bize bir şey getirmiyor.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Benim sözüm kesilecekse ben konuşmayayım.

BAŞKAN – İki: Konuşmacının insicamını bozmayalım, notlarımızı alalım. Muhtemelen herkesin itirazları olacaktır ve itirazları bilahare iletiriz.

Buyurun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Çok teşekkür ederim. Yani, şu ana kadar öyle oldu, şimdi böyle olunca ben bocalıyorum. Bunu yaparsanız ben devam edemem, Komisyondan ayrılmak durumunda kalırım.

BAŞKAN – Hocam, bu şekilde bir iletişim de doğru oluyor mu bilmiyorum. Şöyle: Bu masanın etrafındaki herkes bunu bir sorun kabul ediyor ve çözüm için burada. Birbirimizin karşısı ya da hasmı değiliz, birlikte hareket ediyoruz. İncitici bir dil olmaması gerekiyor. Yani, mesela, “O zaman ben Komisyondan ayrılırım.” lafınıza üzüldüm.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Ama bakın, burada başka bir şey yapılmasın, ben çok çok dayanıklı şeyler söylüyorum burada.

BAŞKAN – Bakın, ben buna üzüldüm. Bugüne kadar bu Komisyona çok konuk geldi, çok ciddi tartışmalar oldu, hiç böyle bir şey duymadık, üzüldüm. Rica ediyorum.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Peki, sizi üzmemek adına... Sözü kesildi mi onu bilmiyorum.

BAŞKAN – Oldu, ben girdim araya, rica ettim. Olur, olur, bunlar olur ama kesmeyelim, birbirimizi dinleyelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:18

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama şimdi “Dilini değiştir.” diye sunumda bir dahlimiz olmadı. Ha, “Böyle mi?” diye soru ya da interaktif bir şekilde oldu ama böyle bir üslup olmadı bugüne kadar.

BAŞKAN – Sayın Yüceer...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Bu, kayıtlara girsin. Ben bilemem önceki Komisyon çalışmalarını.

BAŞKAN – Yani bu, doğru bir usul değil.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Oldu, oldu, Mağdur Babalar Derneği geldiğinde...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Evet, Tülay Hanım’ın öyle bir şeyi oldu.

BAŞKAN – Sayın Göktürk... Sayın Yüceer... Rica ediyorum... Sanki bu problemin karşı taraflarınıymışsınız gibi bir algı oluşturuyorsunuz, bunu yapmayın.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, hiç de öyle bir algı yok.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Evet, öyle oluyor.

BAŞKAN – Bu problemin çözümüne katkı sağlamaz bu. Yapmayın ne olur! Bırakalım konuşmacı...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biz, gelen konuşmacıyı dinlemek istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Vekil ama müsaade edin işte. Ama bir müsaade ederseniz Hocam devam edecek, lütfen.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biz müsaade ettik ama etmeyenler var.

BAŞKAN – Ama hâlâ etmiyorsunuz bakın.

Buyurun Hocam.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Şimdi, şiddetin kendine has bir dili vardır. Yani, bu, fiziksel şiddette, sembolik şiddette ayrı ayrı işler ve bu dilin yeniden üretimi açısından medyanın birincil derecede sorumluluğu vardır. Çünkü, medya bizim toplumsal gerçekliğin nasıl bir şey olduğunu bilmemize ve o gerçekliğin içerisinde belli ilişkilere yerleşmemize yardımcı olur ya da onları çok belirler. Bu, şu anlama geliyor: Bizim medya içeriğinde karşımıza ne çıkıyorsa ve hangi aktörlerden çıkıyorsa onu doğal, verili veyahut da olabilir, makul bir şey olarak ilk elde görmemize yol açmaktadır. Çünkü, ilk temsil edilişle birlikte bu gerçeklik alanında, bizim yaşadığımız bu somut alanda bir yer edinmektedir. Dolayısıyla, ben siyasilerin, bürokratların, teknokratların, akademisyenlerin, sanatçıların, sporcuların sorumluluğundan söz ederken bundan söz ediyorum. Onlar medyada en sık görünen, en çok görünen, en öne çıkan ve dolayısıyla toplumsal gerçeklik alanını aslında yapılandıran ve belirleyen aktörlerdir. Sıradan insanlardan daha fazla sözleri, ifadeleri dolaşımdadır, dolaşıma girer çünkü haberin değeri açısından bu böyledir. En önde olan aktörlerin anlatımları üzerinden kurulan bir metindir haber. Dolayısıyla da bu en önde olan aktörlerin sorumlulukları bizim açımızdan sıradan insanın sorumluluğundan daha yukarıdadır, daha yüksektir. “Eğitim” dediğimiz zaman buradan yola çıkmamız gerekiyor. Yani, eğitim veyahut da bir öğrenme, bilme biçiminin yerleşik hâle gelmesinin aşağıdan yukarıya olmasını elbette örgütlemeye çalışıyoruz ama aynı zamanda yukarıdan aşağıya da olan bir şeydir. Şimdi, yukarıdan aşağıya olan boyutunda başka bir dünya dönerken aşağıdan yukarıya bizim de burada katkı sunmaya çalıştığımız biçimiyle okullarda, ailelerin içerisinde bütün el birliğiyle yapmaya çalıştığımız şey arasında bir uyumsuzluk veya bir çakışmama, bir örtüşmeme varsa biz ne kadar uğraşsak uğraşalım bu çok daha sıkıntılı bir mesele olarak önümüze gelmeye devam edecektir, bunu söylemeye çalışıyorum. Dolayısıyla, burada kimsenin suçlu bütünüyle kendi aile yapısı içerisinde üstesinden gelemediği koşulların sonucu olarak şiddetin içinde bulan taraflar üzerinden tartışma lüksü yoktur bu ülkede. Bu, işin en mikro düzeyidir ama bu mikro düzeyi belirleyen makro aktörleri, makro süreçleri de göz önüne almak zorundayız. Yani, buradaki bir babanın, bir kocanın, bir eşin, bir çocuğun, bir sevgilinin, bir hayat arkadaşının, neyse, kadına yönelik herhangi bir biçimde ihlalini, onun beden bütünlüğüne, ruhsal bütünlüğüne, insan olarak, insan olmaktan kaynaklı bütünlüğüne yönelik ihlalini sadece o kişinin kendi özelinde, kendi kişisel durumuyla görüp, açıklayıp ondan sonra da “Bunu nasıl temsil edelim?” filan, böyle bir çözüm çerçevesi bağlamını ben yeterli görmüyorum. Bu da var olmalı ama bir yandan bizim belki de üzerinde en çok durmamız gereken konu son yıllarda Türkiye’de siyasetçilerimizin dili. Bunu sadece Hükümet açısından söylemiyorum, muhalefet partilerini, muhalefetin içerisindeki veya STK’ların içerisindeki çeşitli unsurları da dâhil ederek söylüyorum, herkesi dâhil ederek söylüyorum. Herkesin bir anlam üretimini, hangi anlamı ürettiği ve bu anlamın karşılığının ne olduğu, neye yaradığı, neyi dönüştürdüğü, neyi yeniden ürettiğiyle ilgili bir farkındalık edinmesi gerekiyor. Çünkü, bizim konuştuğumuz konular, şurada neyi konuşuyorsak, okullarda neyi konuşuyorsak, medyada neyi konuşuyorsak konuşalım hep insana dairdir. İnsanın kendisini biz konuşuyor oluyoruz ve o insanlar arasındaki ilişkileri. Eğer biz o ilişkilere dair bir şey öneriyorsak, bir şey konuşuyorsak şunu da önermiş oluyoruz: Kimliklenme biçimi öneriyoruz insanlara. Yani, baktığı zaman kendini özdeşleşebileceği ya da özdeşleşemeyeceği çeşitli motifler görüyor, çeşitli figürler görüyor. Özdeşleşmeye yönelik çağrı yaptığımız zaman neyle özdeşleşmeye yönelik çağrı yapıyoruz? Güçlü olanla. Gücü kendi istediği gibi, başkasının sınırlarını ihlal edecek, başkasının yapı bütünlüğünü ihlal edecek biçimde rahatlıkla kullanabilecek figürlerle insanların özdeşleşmesi son derece kolaydır. İnsanlar güç ile özdeşleşirler. Bu, ta 20’nci yüzyılın başından itibaren, Frankfurt Okulu’nun çalışmalarından itibaren ortaya konmuştur. İnsanlar zayıf olmak istemez, zayıf

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:19

durumda bırakılmak istemez. Zayıflıkla malul olduğu zaman özdeşleşme mekanizması güç figürleriyle özdeşleşmeye yönelik olur. Böyle olduğu zaman da o güç figürlerinin -bunlar siyasi, politik, sanat, ekonomi, akademik, her anlamda söylüyorum- bu insanlara kimliklenmeleri açısından neyi önerdiği önem kazanıyor. Eğer başlangıç noktası olarak burada anlaşıyorsak ondan sonrasına bakmak daha kolay oluyor. Ondan sonra medyaya bakabiliriz diye düşünüyorum, ondan sonra medyanın hangi anlamları nasıl dolaşıma sokacağıyla ilgili ve teknik anlamda ne tür değişiklikler yapabileceğiyle ilgili meselelere... Benim zaten sunuşumun teknik yönü... Dağıtıldı muhtemelen slaytlar, elinizde var, oradan ne kadar ilerleyebilirim emin değilim kalan sürede ama sorunuz olursa belki oralarda açarız.

Birkaç tane şeyi özellikle belirtmek istiyorum burada. Bütün konuşmacıları da dinledikten sonra konuşmalara dair söyleyeyim çünkü sunumlar aynı zamanda elinizde var. Fakat, şuradan başlayarak, çok hızlıca geçerek bazı yanlış ve artık geçersiz olan araştırmalarla, Batı'da ve Türkiye'de yapılan araştırmalarla geçersizliği kanıtlanmış önermelerin üzerinde durmak istiyorum. Bunların bir kısmını farkında olmaksızın konuşmacılar medyadan da ifade ettiler. Bunlardan bir tanesi şu: Medyada ne kadar çok kadın sayısı artarsa o kadar şiddet dilinden uzaklaşır. Yapılan bütün çalışmalar şunu göstermiştir ki kadın çalışanların sayısının artması alt düzeyden üst düzeye doğru düşündüğümüz zaman hiçbir bir biçimde şiddet dilinin, kadına yönelik, şiddetin dışında onu ikincilleştiren, talileştiren, onun itibarını, kişilik bütünlüğünü, yapısal bütünlüğünü degrade eden hiçbir anlam üretimine engel olmuyor. Neden olmuyor? Çünkü "çalışma ortamı" ya da "haber ofisi" dediğimiz o ortamın kendine has bir iklimi ve kültürü var ve haberin de kendine has bir dili ve anlatım özellikleri var. Onu değiştiremediğiniz sürece en tepeye kadar çıkan kadın yöneticiler bile, genel yayın yönetmenleri bile -açın bakın bütün kadın genel yayın yönetmenleriyle yapılan röportajlara- erkek egemen dil ve anlayış içinde, onların bakış açısı ve onların dünyası içerisinde bakıyorlar habere ve medya ortamına. Nedir bu? Mesela, en basitinden, "soft haber" dediğimiz sağlık, kültür, eğlence, magazin, toplu haberlerine kadın muhabirler gönderiliyor ama ekonomi, dış politika, iç politika, ondan sonra böyle ciddi, "hard news" denilen haberlere erkek haberciler gönderiliyor. Çünkü, bu iki haber türünün mesaisi farklı. Diğerinde çok ani gelişmeler olabiliyor ve çabucak muhabirlerin intikal etmesi gerekiyor -siz habercisiniz daha iyi bilirsiniz- ve kadınların aileyle ilgili, çocukla, eşle ya da kendi özel hayatlarıyla ilgili angajmanları bu "hard news" dediğimiz haber üretim pratikleri içerisinde uzun süreli kalabilmelerini zorlaştırıyor. Bunun içerisinde kalabilen kadın gazeteciler... Oradan kariyer yapılıyor aslında. Ondan sonra editörlük, genel yayın yönetmenliği. Yani hiçbir sağlık, magazin muhabirliğinden tutup da genel yayın yönetmenliğine kolay kolay çıkamazsınız ama öbürlerinden ilerleyebiliyorsunuz. Fakat, orada kalabilmek için de kendi özel yaşantınızdan, aile yaşantınızdan feragat etmeniz gerekiyor, çoluğunuzdan çocuğunuzdan. Bütün bunların hepsi araştırmalarla ortaya kondu ve konuyor. Türkiye'de yapılıyor, biz de yapıyoruz, merak etmeyin. Böyle afaki konuştuğum şeyler değil bunlar. Bunları ben sadece genel hatlarıyla geçmek istiyorum. Dolayısıyla, bu "hard news"ın içinde olmadığı sürece kadın gazeteciler, bu alanın içerisindeki erkeklerin domine ettiği bir gazetecilik ve habercilik pratikleri... Onun için, kaç köşe yazarı var, kaç genel yayın yönetmeni var filan diye baktığınız zaman hep sayılar düşük olacaktır kaçınılmaz olarak. Ama dünyada da böyle yani sadece Türkiye'ye özgü değil çünkü haber üretim pratiklerinin, sürecinin genel karakteristikleri Batı'da ve Türkiye'de aşağı yukarı aynıdır. Onun için, bunun üstesinden gelecek birtakım çalışma koşullarını yeniden gözden geçirmek gerekiyor fakat bu çalışma koşullarının yeniden gözden geçirilmesi meselesi tabii, işin ekonomi politığıne girmeyi gerektiriyor. Meslek örgütlerinin, aynı zamanda siyasal iktidarların, hükümetlerin çok kararlı bir biçimde bir iş birliği içerisinde bu koşulların saptanması ve yapılabilecek iyileştirmeler için birlikte irade ortaya koymalarını gerektiriyor.

Şimdi, Türkiye'de basın özgürlüğünün ve özerkliğinin, gazetecinin haber alma, haberi iletme, olayın haberleştirilmesiyle ilgili bütün imkânlarının son derece sınırlandığı ve artık hareket alanının kalmadığının malum olduğu bir ortamda tutup da böyle siyasal iktidarla gazetecilik meslek örgütlerinin ve diğer bileşenlerin bir araya gelerek bir çözüm üretebileceğine ben şahsen çok emin değilim. Olsaydı dört yıl önce olurdu, beş yıl, on yıl, neyse... Ben sürekli olarak komisyonlar içinde olduğum için... Çözüm önerileri bellidir. Yani, yeniden konuştuğumuz şeylerin tamamı dört yıl önceki, üç yıl önceki komisyonlarımızda da, değişik komisyonlarda da konuşuluyor, gazeteciler kendi arasında konuşuyor, akademisyenler kendi arasında konuşuyor ama bir araya gelip bir sonuca varma yönünde bir kararlılık ve iradeyi şu ana kadar görebilmiş değilim. Olan bir şey var da benim bilgim dışındaysa onu bilemiyorum, onun için de özür dilerim şimdiden ama olsaydı bilirdim diye düşünüyorum. Yani, Türkiye'de meslek örgütlerinin, sendikalaşmanın da artık ortadan kalktığı bir süreçte, hiçbir gücünün neredeyse olmadığı ve sadece siyasal iktidar karşısında değil, kendi meslek grubu içerisindeki gazeteciler üzerinde bile bir yaptırım ve onları sorumlu kılacak herhangi bir mekanizmayı doğru düzgün kuramadıkları bir ortamda, biz neyin birlikte yaratılmasından, oluşturulmasından söz edebiliriz, ondan emin değilim. Yapabiliriz şimdi araştırmaları, Basın Konseyi kaç tane gazeteciye uyarı vermiş, kınama vermiş, öbür kuruluşlar hangi gazeteciye ne tür cezalar vermişler veya işte kadına yönelik şiddetle ilgili yaptıkları haberlerdeki ihlallerden dolayı, bunları sayısal olarak ortaya çıkarabiliriz, koyabiliriz. Ben çok fazla çıkacağından emin değilim. Biraz önce Oral Bey'in söylediği gibi, daha çok gazetecilerin birbirleriyle didişmeleri ve birbirlerinin üzerinden, kişilik haklarıyla ilgili sıkıntıları üzerinden yapılan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:20

şikâyetleri herhâlde sonuçlandırıyorlar ya da karara bağlıyorlar. Yani, bunun çözüm yolunun da orada olduğunu düşünmüyorum ama nasıl olacağı da gayet açık, onu da söyleyeyim.

Şimdi, bir kere haber çok eril bir anlatı. Kadına yönelik şiddetin dil olarak haberlerde farklı ifade edilmesini mümkün kılmayacak kadar yapılanmış bir anlatıdan söz ediyoruz. Roller ritüelleştirilmiştir haberlerin içerisinde. Feminist görüşler zırvadır mesela. Haberlerde genel olarak bunlar işte böyle müstehzi ifadelerle ve böyle dalga geçilecek konularla veya yapılan çeşitli protestoların, değişik, dikkat çekmek amacıyla yapılan sembolik yönü kuvvetli protestoların dalga geçilerek ele alındığı bir içerikle sunulmaktadır. Biraz önce de burada zaten şöyle bir ifade geçti: Haberlerdekiyle bizim kendi gündelik yaşantımız arasında büyük bir fark yok. Yani, biz medyada neyi görüyorsak karşımızda aslında o, bu topluma dairedir. Ne kadar, nasıl ifade ediliyorsa bu bizim kendi günlük anlatılarımız içerisinde zaten yerleşik olan şeylerin sunumudur. O da şu: Feminizmi, onu bunu değil. Hani görüşleri, şunları katmayalım derken feminizmi, onu bunu değil. Şimdi, ben böyle çok dil takıntılı bir insanımdır ve böyle hemen dikkatimi çeker. Bir şeyin, bir konunun, bir aktörün, birtakım aktörlerin, toplumsal aktörlerin, yaklaşımların, politikaların nasıl itibarsızlaştırıldığı hepimizin çok hissettiği, sezgisel olarak da bildiği bir şeydir, biz onun bilimini yapmaya filan çalışıyoruz çünkü öyle yapıyor Batı, hani biz de bunu ortaya koyalım ki spekülasyon olmasın diye. Bunu böyle söylediğiniz zaman, bunu böyle ifade ettiğiniz zaman artık medyaya söyleyecek bir şeyiniz pek kalmaz, medyanın kadına yönelik şiddetle ilgili dilini düzeltsin filan diyeceğiniz bir hareket alanınız olmaz. İnsanın bir tutarlılık hattı olması gerekiyor ve onu olabildiğince kurmaya çalışıyoruz, her insan bunu yapmaya çalışır ama bunu yaparken hakikaten dil kullanımı ve ürettiğimiz anlamlar açısından kendimizi çok fazla eleştirmiyoruz, bakmıyoruz.

İtibarlı kaynaklar erkeklerdir yani yapılan araştırmalar gösteriyor ki en fazla sözüne itibar edilen haberlerdeki kaynaklar erkekler ve dolayısıyla, dünyanın nasıl bir yer olduğunu yine erkek okuyucu ve izleyicileri... Çünkü haberin tüketicisi de erkeklerdir aslında. O sırada kadınların genellikle sofrayı hazırladığı veya çocukla, aileyle, ev içindeki birtakım şeylerle ilgilendiği filan saptanıyor. Erkekler oturur haberin başına, ondan sonra onlara da erkekler tarafından anlatılan bir dünyadan söz ediyoruz haber dediğimiz zaman. Şimdi, bunun içerisinde kadına yönelik şiddetle ilgili kurulan, üretilen o son derece sakıncalı ve son derece -ne diyeyim, artık biraz ölçülü olayım değil mi konuşurken- üzücü dilin, kadınlar açısından üzücü dilin üstesinden nasıl geleceğimizi bilmiyorum yani bu anlatının da kendine özgü niteliklerinden dolayı çok zor. Bu içeriklerdeki kadınların görünme biçimleri -az önce söyledi zaten gazeteciler de- irade ve inisiyatif sahibi olmayan, fiziki özellikleri vurgulanan, ancak toplumsal norm ve değerlerin dışına çıktığında konu hâline gelen zayıf ve bağımlı bir figür olarak karşımıza çıkıyor. Biz kadına yönelik şiddetin dilini konuşurken aslında zayıf ve bağımlı bir figüre yönelik oluşturulan dili nasıl tersine çeviririz, onu konuşmamız gerekiyor. Onun tersine çevrildiği örnekler var. Mesela bir tanesini biraz önce Oral Bey verdi: "Eşini öldürdü, beraat etti." gibi.

ORAL ÇALIŞLAR – Eşini boğdu.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Şimdi, "Eşini boğdu." dediğiniz zaman kadını orada etkin bir aktör olarak koyuyorsunuz habere ama kadına yönelik şiddet eğer erkeklerden geliyorsa o haberlerin dilinde fail olan erkekler genellikle edilgin, pasif cümlelerle kullanılıyor, gösteriliyor. Buradaki açmaz dikkatinizi çekmek istiyorum. Bizim önerdiğimiz şey -slyatlarda da var alternatif bir dil nasıl oluşturulur diye- failin öne çıkarıldığı, etkinliğinin ve oradaki kendi durumunun öne çıkarıldığı bir dil olması gerekir mağdurdan önce. Faili öne çıkarırsanız siz insanlar kötü olan şeyle özdeşleşmezler. Yani, cinayet işlemiş birisiyle veyahut da çocuğunu bıcaqlamış bir adamla kimse özdeşleşmek istemez, onu, o haberi gördüğü zaman kendini ondan ayırır. İnsanların kimliklenmesinin iki mekanizması vardır: Biri ayırma, biri özdeşleşme yani biri yadsıma, biri özdeşleşme. Önce yadsıma işler, ardından özdeşleşme gelir. Bu, birbirini müteakiptir. Dolayısıyla, kendisini yadsıyacağı kadar figüratif olarak öne çıkarırsanız aktörün durumunu, inisiyatifini, kimliğini o zaman insanlar kendini ondan ayırmaya başlarlar. Bu önemli bir şeydir çünkü bizim kendimizi güç figürleriyle özdeşleştirmekten kurtarabilmemiz için de bu gerekiyor zaten. Yani, gücü uygulayanla özdeşleşmememiz için o gücü uygulayanın ve o gücün kendisinin hastalıklı yönünü öne çıkarması gerekiyor veyahut da haberlerin.

Burayı geçiyorum.

Şimdi, medya kuruluşlarında çalışan kadınların sayısıyla ilgili söylenenlere dair bir saptama yapayım şurada. Bir cam tavan etkisinden söz ettim biraz önce genel hatlarıyla da olsa. O cam tavanın özellikle haber üretim sürecinin kendisinden kaynaklandığını da söyledim. Ama bunun yanı sıra kurum ve kuruluşların çalışma kültürlerinde birtakım cinsiyetçi söylemler dolaşır ve o söylemlerin izleri de kadınların gazetecilik alanındaki ilerlemelerini zorlaştırır. Şudur aslında buradaki açmaz: Bir kadın gazeteci yöneticilik konumuna geldiği zaman ondan iki tür, iki farklı şey beklenir: Ya öyle olacaksın ya böyle. Ya anne gibi koruyucu, himayeci ve ortamın genel atmosferini hep regüle eden, düzenleyen böyle bir hami konumunda olması beklenir kadın yönetici olarak, gazetecilik alanında olan kadın yönetici olarak. Ya da eğer bu kadın yönetici duygusal değil de daha rasyonel ve kararlılık gösteren, ne yaptığını bilen, böyle çok etkiye açık olmayan bir yapıdaysa o da erkekleşmiş bir kadın yönetici olmakla itham edilir, suçlanır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:21

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Cadı veya...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Cadı veya işte hani böyle çaçaron filan gibi. Şimdi, bu iki konum Batı’da da böyle yani yapılan araştırmalar gösteriyor ki bir kadın yönetici gazetecilik süreçlerinde herhangi bir konuma doğru ilerleyip yükseldiği zaman hemen bir şey altına alınıyor, nasıl yapacak bu yöneticiliği, nasıl gösterecek filan diye. Bir erkek yönetici için yapılmıyor bu mesela. Gazetecilik alanında da akademide de böyle aslında. Dolayısıyla, burada kadınların açmazları çok daha fazla katlanmış oluyor, karşımıza çıkıyor. Şimdi, böyle daha uzlaşmıcı, herkesin görüşlerine açık, ne diyelim, sezgisel yönünü de işin içine sokarak yöneticilik yapmaya kalktığı zaman bir süre sonra onun handikapları beliriyor. Öbür türlü yapmaya kalktığı zaman onun handikapları beliriyor. Yani, burada kadın gazetecilerin kaçabileceği bir alan kalmamış oluyor çünkü hep mercek altında yöneticiliği bakımından ama muhabirliği bakımından filan değil. Orada zaten sayısal olarak da çok kadın var. Biz daha belirleyici kademedede olmaktan söz ediyoruz.

Erkek gazeteciler, haberciler örneğin bittiği zaman mesai birlikte bir bara gidip, “pub” a gidip, bir meyhaneye gidip, bir hafta sonu bir araya gelip bir dayanışma kültürü, birbirini anlama ve dinleme kültürü oluşturuyorlar birbirleriyle daha yakın temas içinde oldukları için. Dolayısıyla, birbirlerini de kolluyorlar sürecin içerisinde. Onun için de kadın gazeteciler kolay kolay o kültürün içerisinde de yer almadıkları için ve ilginç bir biçimde kadın gazeteciler arasında da bir dayanışma kültürü hiçbir biçimde kolay kolay gelişmediği için Türkiye’de -ama Batı’da var, Batı’da çok ciddi networkleri vardır kadın gazetecilerin kendilerinin kurduğu- buradan da bir zafiyet içerisinde kadın gazeteciler ve haberciler. Onun için, bu işler kurumlarda ve kuruluşlarda, gazetecilik ve kurum ve kuruluşlarında nasıl ele alınacak? Kota hemen akla gelen ilk çözüm oluyor ama bizim gibi ülkelerde gerçekten düşünülmesi gereken bir çözüm olduğunu zannediyorum bir yandan da. Çünkü başka türlü siz o kültürün içerisindeki erkek varlığıyla kadın varlığını bir dengeye kavuşturamadığınız zaman o kurumsal pratikler ve kültürün kendi dinamik alanı içerisinde de yeni bir şey katmanız mümkün olmuyor çünkü kadının, kadın gazetecinin kendi davranışları ve hareket tarzı asimile oluyor zaten o kültürün içinde. Asimile olmaması açısından, bir şey geliştirebilmeleri için sayısal çokluk bu anlamda önemli ama tek başına yeterli değil ya da sayısal denge diyelim, çokluk değil ama tek başına asla yeterli değil. Çünkü kadınların üç tür tutunma stratejisi tespit edilmiş: Birincisi, dâhil olma. En çok bunu yapıyorlar yani erkeksi iş yapma tarzlarını üstleniyorlar medyada. Bizim kız bizim oğlan gibi, böyle cinsiyetsizleştirilmiş bir biçimde. Dolayısıyla, o yaptıkları, ürettikleri içeriye de yansıyor arkadaşlar, hiç kaçınılmaz bir biçimde yani. Öyle kadın duyarlılığına otomatik olarak sahip olduğunu varsaymak yanlış bir hareket noktası bir kere. Yani onun için sayısal dengenin kendisi de çözüm olmayacak hiçbir zaman.

İkincisi: Alternatif ses sağlama stratejileri için feminist, kadın hakları, kadın kimliğiyle ilgili gayet yüksek bir bilinç içerisinde davranmaya kalktıkları anda zaten konularını kaybetmeye ve dışlaştırılmaya başlanıyorlar süreçlerde.

Üçüncüsü de geri çekilme. Bu da genellikle kadınların artık yıldıkları ve iş yapma tarzlarını dışarıdan yaptıkları parça başı işle veya haberlerle filan sürdürmeye çalıştıkları bir konum. Böylelikle de alan gene erkeklere açılmış oluyor.

Burada bir tane ifadeyle bitirmişiz bu konuyu. Karen Ross, çok önemli bir şeydir feminist medya çalışmalarının. “Gazetecinin cinsiyeti, onun eşitliği öne çıkararak duygu ve görüşleri benimsemesi ya da eşitlikçi pratikleri desteklemesini sağlayacak belirli değer ve inançlar için herhangi bir garanti vermez.” diyor. Bunun garantisi yok. Kadını orada gördüğünüz zaman “Aman ne güzel, kadına yönelik şiddetle ilgili dil biraz insanileşecek, bu dil ortadan kalkacak.” filan böyle bir beklenti içerisine girmemek gerekiyor. Peki, o zaman geriye ne kalıyor yapılabilecekler açısından? Şunlar var. Biz bunu KSGM’yle... Bu kitap 2008 yılında hazırlanmıştır ve bu kitabın içerisinde bu alternatif dilin ne olabileceği çok teknik olarak cümle bazında bile açıklanmıştır örnekler bazında. Bunun bir de CD’si vardır. Bütün 7 bölgede yerel ve bölgesel gazetecilere, ulusal gazetecilere yönelik eğitimlerini de verdik bunun biz, epey de bir katılım olmuştu. Yani, bir şeyin yapılmadığı görüşü yanlış, hep bir şeyler yapılıyor fakat benim hoşuma gitmeyen yön bunun birikimsel olarak aktarılmıyor oluşu yani bu ne sayısal arşivleme ya da nicel anlamda aktarılıyor ne de nitel anlamda aktarılıyor. Herkes birbirinden habersiz bir biçimde böyle değişik kurumlar ve kuruluşların yaptığı çalışmalar o kadarlık bir alanla sınırlı kalarak sonuçlanıyor ama büyük sonucu elde edemiyoruz yani ne bu dil değişiyor ne bu anlatım değişiyor.

Şimdi, bu alternatif haber dili bir kere kadına yönelik aile içi şiddeti azaltmaz. Yani, alternatif bir dili gerçekten çok güçlü bir biçimde ana akım medyada geliştirebiliyor olsanız bile bu, şiddetin kendisini ortadan kaldıracacağı anlamına gelmez. Çünkü şiddetin, kadına yönelik şiddetin dinamiklerini -biraz önce onun için söz ettim, lafa oradan girdim- bunun dinamiklerini ortadan kaldırmamız gerekiyor. Yani, iktisadi dinamikleri var bunun, sosyokültürel dinamikleri var ve büyük, önemli figürlerin bu dinamiklerin değişmesi açısından sorumlulukları bizden daha büyüktür, daha fazladır, daha önde olması gerekir. Dolayısıyla, bu sadece kadına yönelik şiddetin asıl zeminini yani eşitsizlik söylemini zayıflatacak bir dil olabilir çünkü bu dil üzerinde ısrarlı, uzun süreli durduğu zaman medya ancak bir miktar şey yapabilir. Yani, mesela, adamın birisi çıkıp da “Bilmem kaç yaşında evlenmek normaldir veya caizdir veya iyidir.” filan dediği zaman bunu haberleştirmeye kalkan gazetecinin kendisinin politik bir duruşu olması gerekir, partiler üstü politik bir duruş, madem burada öyle bir duruştan söz ediyoruz. Bu partiler üstü politik duruşun da herhâlde 6, 9, 12, 15, 18 yaşına kadar olan insanların, genç kızların hangi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:22

kategoride, hangi toplumsalın içerisinde, nasıl adlandırıldığının doğru tespitiyle başlaması gerekiyor, ona göre haberinin ilk cümlesini kurması gerekiyor. Anlatabiliyor muyum bunu yani daha açık nasıl söyleyeyim bilmiyorum. Burada onun için muhabirlere çok büyük iş düşüyor her ne kadar biz hep yöneticilerden söz ettiyse de. Herkes yazdığı haberle, kurduğu cümleyle veya bu tür ifadeleri nasıl dolaşıma soktuğuyla ilgili olarak gerçeklik alanına bir şey katıyor ya da eksiltiyor. 9 yaşındaki küçük çocukların evlendirilebilir olduğuna ya da bir yetişkin ilişkisi içinde olabileceğine ilişkin algıyı katmış oluyorsunuz. Ya çok eleştirel bir biçimde ve çok bağlamını genişleterek, bilim insanlarından görüşler filan da alarak yapacaksınız bu işi, o öyle söylediği şeyle tek başına kalmayacak orada, böyle garip garip açıklamalarıyla veyahut da hiç görmezden geleceksiniz, budur. Çünkü bir şeyi sembolik alana dâhil etmediğiniz zaman o dolaşıma da girmez, o zaman, insanlar bu haberi okumadıkları zaman... Ama, bunu da işte bir din âlimi söylüyor ya da önemli birisi söylüyor, her kimse hatırlamıyorum bile adını ama çok fazla çıkmaya başladığı için bu tür söylemler önemli de değil, söylemin kendisi önemli. Bu söylemi ya dolaşıma sokmayacaksınız ya da sokuyorsanız bu söylemi çok bağlamını genişleterek, farklı aktörlerden, buna meydan okuyan, buna eleştirel duran aktörlerden anlamları dâhil ederek orada okura ya da izleyiciye düşünebileceği, bunu yargılayabileceği bir imkân tanıyacaksınız, tanıyorsanız o imkânı yapmayın haberi. Açık söyleyeyim, niye yapıyorsunuz? Yapmayacaksınız, sizin sorumluluğunuz da budur.

BAŞKAN – Sayın Dursun, Belma Hanımlar ayrılacaklar, söz hakkını almıştık, sizin sunuma geçmiştik, uçağa gidecek.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN - Tamam, ben o zaman burada keseyim, nasıl olsa sorularınız olur bu kadar etraflı bir konuda.

BAŞKAN - O yüzden şöyle yapabiliriz: Biz Belma Hanım'a sözü veririz...

ORAL ÇALIŞLAR – Ben de birkaç şey söylemek istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Oral Bey'le birlikte... Ondan sonra devam ederiz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN - Ben burada bırakayım, sorularla açayım, tamam.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçura.

BELMA AKÇURA – Yani, biliyoruz ki dünyada medyanın belli bir gücü var, yaptırım gücü var, algı yaratma gücü var ve dünyanın şekillenmesinde, yenilenmesinde siyaseten, sosyolojik olarak, ekonomik olarak medyanın ciddi bir rolü vardır, doğru. Ama, dünya değişirken dünyanın değişmesine bu kadar katkı sağlayan medya da aslında değişiyor. Dolayısıyla, ben Hocamızın medya üzerinden, medya çalışanları, medya gazetecileri üzerinden, gazetecilerin, erkek ve kadın gazetecilerin görev alanları üzerinden yapmış olduğu değerlendirmelerin bazılarına, birtakım tanık olduğum, bire bir kurumum içerisinde çalıştığım için, itirazlarım var.

Örneğin, bizde son derece önemli, toplumda ciddi bir biçimde tartışılmasına neden olan 2 haberi, 2 erkek meslektaşımız izledi, onlar buldu ve onlar getirdi. Şimdi, biri: Biliyorsunuz İzmir'de polislerin karakolda dövdüğü bir kadın haberi vardı ve Kemal Göktaş bulmuştu onu ve sonuna kadar o haberin takipçisi oldu. Orada basın görevini yapmadı, basın kadın algısını değiştirmede ya da haber dilini kötü kullanmış olabilir birtakım yerlerde ama bunlar çok küçük teknik ayrıntılardı. Ama, sonuna kadar izledi o haberi ve sonunda zaten öyle bir noktaya geldi ki haberi kamuoyuyla paylaştığı için hani neredeyse kendisi ceza alma noktasına geldi.

Diğeri, şu an Milliyet gazetesinin Haber Müdürüdür, Ankara Haber Müdürüdür Gökçer Tahincioğlu. 2011 yılında Cebeci'de kızının yanında kocası tarafından öldürülesiye dövülen bir adama 2 tane hukuk öğrencisi müdahale etmek istiyor sözle “Ne yapıyorsun?” diyerek. Bunun üzerine adam yeğenini de çağırıyor ve hukuk öğrencilerini orada dövüyor. İki taraf da birbirlerinden şikâyetçi oluyorlar ve bu haberi sonuna kadar takip ettiğimde -AİHM'e kadar artık dava gitti- mahkeme “Niye müdahale ediyorsun?” diye hukuk öğrencilerine ceza verdi. Düşünün ki o dönemde -ben bunu kitabıma da almıştım- dönemin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Nimet Çubukçu'yla bir proje geliştirmişlerdi “Şiddete göz yummayın, sessiz kalmayın.” diye. Onun bir sonucu olarak zaten belki o kampanyanın da bir atmosferiyle “Ne yapıyorsun? diye müdahale eden 2 hukuk öğrencisi yargıdan “Niye müdahale ettin?” diye ceza alıyorsa ki bunu da yapan erkek meslektaşlarımız, onlar bu haberi gündeme getirdiler ve yazdılar...

Sonuçta biz sorunu sadece bir ayak üzerinden çözemeyiz, medya üzerinden çözemeyiz. Burada medya görevini yapmıştır ama bu kez yargı görevini yapmamıştır. Yargı da, siyasetçiler de görevini de yapmıştır, kampanya başlatmıştır. Yani, bir konuda bir tarafı suçlamayı çok doğru bulmuyorum. Çünkü siz görevinizi yapıyorsunuz ama “Yargı mensupları orada bu cezayı niye verdi?” sorusuna yanıt arayacak bir tartışmayı bu kez başlatmanız gerekir, belki eksik kalan yanı budur. O tartışmayı başlattığınızda, o kararı veren hâkimleri bu kararı hangi gerekçelerle, neye dayanarak verdiğini sorguladığınızda belki gerçek ortaya çıkacak. Dolayısıyla, ben erkek meslektaşlarımızın da bugün kadın haberlerine son derece duyarlı olduğunu biliyorum ve çoğu önemli haber de hep onlardan gelmiştir, son dönemdeki özellikle kadına şiddet konulu, özellikle çocukların taciz edilmesi üzerinden haberler. Mesela İstanbul'da biliyorum ki bu haberleri, kamuoyunun tartıştığı haberleri bizim muhabirler, erkek muhabirler yapıyor, Ankara'da arkadaşlarımız yaptı. Dolayısıyla, hani kadın yönetici ya da erkek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:23

meslektaş, bunlar, evet, zamanında oldu, bu algılar yaratıldı, bu algılar üzerinden hareket edildi ama “Medya hiç değişmedi.” demek çok büyük bir haksızlık olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Vural Kavuncu, buyurunuz.

VURAL KAVUNCU (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Hocam...

ORAL ÇALIŞLAR – Ben de konuşayım isterseniz ondan sonra vaktimiz kalırsa sizleri dinleyelim.

BAŞKAN – Peki, öyle yapalım, tamam, kusura bakmayın. Ayrılacaklar çünkü.

ORAL ÇALIŞLAR – Estağfurullah.

Ben çok uzun bir şey söylemeyeceğim, iki mesele; bir, temsil meselesi yani Çiler Hocanın söylediği temsil meselesi önemli mi, değil mi? Bence önemli. Yani, bu yalnızca medyada değil bütün toplumda önemli. Temsil kabiliyetini artırdığımız oranda bunun etkili olduğunu görüyoruz, yaşayarak görüyoruz. Yani, Mecliste bu kadın milletvekilleri olmasaydı kadına yönelik şiddet kanunları çıkar mıydı bu ölçüde? Çıkmazdı. Kadın milletvekilleri çok önemli bir rol oynadı, bire bir tanıyıyım çünkü. O nedenle medyada da kadın sayısının artması, kadın yöneticinin artması isteğimizi devam ettireceğiz, en önemli çözüm yollarından birisi bu, bunu önemsiyorum.

İkincisi: Tabii ki de erkekler de değişiyor ama erkekleri yine değiştirecek olan şey kadınlar. Yani, çünkü burada ben çok tanık oldum, çok erkek toplantısı, erkek muhabbeti içine girdim meselenin değişmesi noktasında. Erkeklerin ön yargıları hangi cenahtan olursa olsun, ilerici, gerici, solcu, sağcı, dindar, dinsiz, bunların hepsinin ortak bir düşünce kodları var ve bu ortak düşünce kodu esas itibarıyla değişmiyor. O nedenle bence kadınların temsil kabiliyetinin, temsil özelliklerinin artırılması çok önemli bir mücadele konusu olduğundan hiçbir zaman vazgeçmememiz gerekiyor. Şimdi, mesela şey örneğini verdim, şimdi diyorsunuz ya: “Yüzde 10 temsili kadın yöneticinin şeyde ve medyada.” medya Meclisten daha kötü durumda... Şimdi, bu kadar kötü temsil edilen bir yerde bu kadar erkek dili varken bir kadın genel yayın müdürü olsa da çok fark etmiyor. Ben bu tartışmayı mesela Tansu Çiller döneminde de çok yaptım. Yani, “Ne olacak işte bir kadın Başbakan oldu?” Evet, kadın Başbakan oldu ama Parlamento bütünüyle erkek. Kadın Başbakanın kadın olarak hareket etme...

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN - Kendi düsturu da ataerkil zaten.

ORAL ÇALIŞLAR – Tabii, çünkü onu çevreleyen, kadını çevreleyen ciddi bir erkek egemen kültür var, o erkek egemen kültürün içinde siyaset yapıyor. Erkek egemen kültürün değişebilmesi için kadınların çoğalması lazım, kadın sesinin, kadın etkisinin, kadın duyarlılığının hissedilir hâle gelmesi lazım. O kadar küçük bir yerde olduğu zaman kadının da, tabii, kadın yönetici olduğu zaman medyada erkek egemen kültüre göre hareket ediyor çünkü onu yönlendiren saiklerin, onu yönlendiren etkenlerin hepsi erkekler tarafından belirleniyor. O nedenle bu şey çok önemli bir tartışmadır hep, kadınların temsil edilmesi meseleyi çözer mi, çözmez mi? Tekil örneklerden giderek bunu anlayamayız ancak çoğaldığı zaman, etkisini hissedebileceğimiz oranda temsil edilebildikleri zaman eğer bir değişim yoksa o zaman haklı çıkabilir bunu iddia edenler ama bunun böyle olmadığını, ne kadar etkili olduğunu görüyoruz. Dünyanın değişik ülkelerinde kadın oranı arttıkça, kadın konusundaki duyarlılıkla birlikte özgürlük duyarlılığının, demokrasi duyarlılığının, insan hakları duyarlılığının da nasıl hızla arttığını ve etkili bir hâle geldiğini yaşayarak görmüş birçok örnek ve toplum var. Ben bu nedenle temsil oranı meselesini çok ciddi ve kritik bir konu olarak tartışmaya ve konuşmaya devam etmemiz gerektiği, bu ısrardan vazgeçmememiz gerektiği... Yani, mesela RTÜK’te 9 erkek yerine 5 kadın olsa, 5’e 4, orada çok güzel müdahaleler çıkar, çok daha güzel fikirler çıkar değişimle ilgili, medyanın genel meselesiyle ilgili, hangi siyasi akımdan olursa olsun. Bunu önemsiyorum.

İkincisi: Tabii ki erkekler de değişiyor ama erkeklerin değişmesine daha çok zaman var çünkü sonuç olarak erkekler iktidar, erkekler egemenliğe sahip, erkekler maddiyata sahip, ekonomiye sahip, banka hesaplarına sahip, gayrimenkullere sahip. E, şimdi, bütün bunlara sahip olan insanların değişmesi kolay değil, onları onların elinden alabilecek yöntemler geliştirmemiz lazım. Yani, mesela hatırlarsınız, Mecliste bir kanun çıkmıştı, ayrıldığı zaman eşlerin evlilik süresince elde edilen şeylerinin paylaşılması ama buna mesela erkekler Mecliste bir müdahale ettiler kadınların başvuru şartına bağladılar. E, kadınların başvuru şartına bağladığın an öldü iş. Orada erkek akıllı, hemen girdi devreye, çıkan pozitif kanunu negatif bir hâle getiriverdiler anında. Onun için kadınların varlığı çok önemli ve tabii ki kadın da erkek egemen bir kültürün bir parçası olarak erkek egemen kültürden etkileniyor, onlar da erkek kültürünü bir şekilde içselleştiriyorlar. Ama, ne kadar olursa olsun, ben yaşadığım yüzlerce örnekle biliyorum, 5 kadın arkadaşım, 5 erkek arkadaşım arasında tartışma yaptığım zaman kadınların daha duyarlı, daha kavrayışlı, daha insan haklarına duyarlı olduğunun tanıyıyım, hangi görüşten olursa olsun. Bunu söylemek istiyorum son olarak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:24

Sayın Akova, buyurun.

AYŞE NEDRET AKOVA (Balıkesir) – Hocam, öncelikle size çok teşekkür ediyorum.

Tabii, biz bugün medyayı konuştuk, medyanın dilinin nasıl olması gerektiğini düşündük, konuştuk ama hakikaten bu Komisyon üzüm yemek istiyor yani bir çözüm arıyoruz, çözüm bulmak istiyoruz. Daha önceki konuşmalarımızı da ben şahsen, diğer arkadaşlarım da katılmışlardır, siyasilerin dilinin çok önemli olduğunu kabul edenlerdenim. Onun için bu siyaset üstü, şu parti, bu parti demiyorum, tüm siyasilerin, belediye başkanlarının, milletvekillerinin, başbakanın, cumhurbaşkanının, siyasilerin dilinin çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü onlar rol model, onların söylemlerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Tabii, bunun dışında din adamlarının... Bazı söylemler dinliyoruz, tabii, burada artık onları açmak, konuşmak da istemiyorum ama rol model olan insanların hakikaten dilinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda da tespitiniz çok doğru, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Toprak, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Teşekkürler.

Ben de Çiler Hocaya teşekkür ederim, gerçekten çok yararlandım, çok ilginç bir sunumdu ve söylediklerinin hepsine katılıyorum.

Dolayısıyla, o sizin söylediklerinizle ilgili fazla bir şey söylemeyeceğim ama aynen Nedret Hanım'ın söylediği gibi, bu siyasetteki dili ben de çok önemsiyorum. Yani, bugün Türkiye'nin en önemli sorunlarından bir tanesi siyasetteki kutuplaşma ve siyasette kullanılan şiddet dili. Bunu da partilerden bağımsız söylüyorum, aslında bunu her parti yapıyor, birbirini besliyor bu şiddet diye düşünüyorum ve de o öyle bir hâle geldi ki bu siyasette kullanılan nefret ve şiddet dili alta kadar yansıyor. Yani, aranızda kaç kişi Twitter kullanıyor bilmiyorum ama Twitter'ı kullananlar bunu açık bir şekilde görebiliyor. Hakikaten insanlar birbirinden nefret ediyor ve bunca yıl hani Türkiye'de yaşamış insanlarız, böyle bir nefret dili kullanıldığını, insanların birbirinden bu kadar nefret ettiğine ben bugüne kadar tanık olmamıştım. Dolayısıyla, bu çok önemli yani toplum rol modeli meselesi de değil. Siyaset insanların hayatında önemli çünkü insanların hayatını şekillendiriyor. Siyaseti yapan insanların kullandıkları dil de o nedenle son derece önemli. O tepedeki şiddet altlara da yansıyor. Hani deniyor ya: “Kadına karşı cinayetler son yıllarda ciddi bir biçimde arttı.” diye, ben bununla da bağlantılı olduğunu düşünüyorum yani “İnsanlar, başbakanlar, parti başkanları, milletvekilleri bu şekilde davranıyor ve konuşuyorsa...” gibilerden düşünüp kendileri de daha nefrete ve şiddete yatkın olabiliyorlar. Onun için, bunun gündeme getirdiğiniz için ben de çok teşekkür ederim.

Şimdi, ben birkaç şey için söz aldım. Bir tanesi bu -gitti Murat Bey ama- Oral'ın söylediği “kadın hareketi” ve “kadınların mücadelesi” lafına itirazım, “mücadele” kelimesine. Bakın, siyaset mücadeledir zaten, yani her toplumda, geçmişte de, tarihte de, bugün de ayrımcılığa uğramış, itilmiş, kakılmış gruplar her zaman için haklarını mücadeleyle ancak kazanabilmişlerdir. “Mücadele” de kötü bir laf değildir, mücadele ille de şiddete dayanmak zorunda değildir, ille de saygısız bir dil -onun yerine “saygılı bir dil” dedi de Murat Bey, onun için söylüyorum- kullanmak zorunda da değildir ama gerekiyorsa bunlara da başvurulabilir. Bazı ortamlarda, bazı durumlarda birtakım toplumsal hareketler mecburen bu yöne de kayabiliyor. Kayıp kaymamaları da aslında toplumda onlara kendilerini ifade etmek için, seslerini duyurabilmek için verilen fırsatlara da bağlı. O fırsatlara vermediğiniz, onun önünü kestiğiniz, baskılamaya çalıştığınız zaman şiddet baş gösterebiliyor ya da saygısızlık, nefret vesaire baş gösterebiliyor. Ama ironik buluyorum. Mesela, erkeklerin bir hareketi için “erkeklerin bilmem ne mücadelesi” dendiğinde hiçbir zaman yadırganmayan bir kelime, kadınlar olunca “mücadele” yerine “saygı” insanların aklına geliyor. Bunun gerçekten de ironik olduğu kanısındayım.

Öbür mesele, kadınlar hak etmeli meselesi. Oral da ona cevap verdi, ben de ama birkaç şey söylemek istiyorum buna; “Kadınlara bir şey verilmemeli, kadınlar hak etmeli.” Yani, sanki tarih boyunca ve şimdi, erkekler geldikleri her konuma hak ederek geliyorlar. Hak falan ettikleri yok, erkek oldukları için geliyorlar. Yani, bugün, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün kurumlarına bakın, hangi kurumu ele alırsanız alın, Meclisinden üniversitelere, Dışişlerindeki büyükelçilerden tutun, valilere, kaymakamlara, muhtarlara... Yani, say say bitmez. Hatta benim bir zaman, bir 23 Nisanda sinirim bozulmuştu televizyonu seyrederken çünkü bütün bu görevlere erkek çocuklar getirilmişti. Milliyete bir yazı yazmıştım: “Meclisteki ‘Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.’ lafı kaldırılmalı, ‘Egemenlik kayıtsız şartsız erkeklerindir.’ diye yazılmalı. Hiç olmazsa bir gerçeği ifade etmiş oluruz.” diye.

Dolayısıyla, erkekler de hak ettiklerinden falan değil; erkek oldukları için, âdet bu olduğu için, tarih boyunca bu tür mevkilere gelmiş oldukları için, kadınlara fırsat tanınmamış olduğu için, tanındığı zaman da kadınlar hakikaten liyakatli olduğu zaman bile erkekler tercih edildiği için o görevlere gelemiyorlar. Yani, bu söylemle birlikte, mesela siyasetle ilgili başka bir söylem de vardır: “Efendim, kadınlar siyasetle ilgilenmiyor.” Yok öyle bir şey. Benim de 2004'te bir meslektaşla birlikte yaptığım araştırma var, sorduğunuzda bal gibi ilgileniyor ama kadınlar da salak değil. Yani, siyasetle ilgilenecekler, aday olmak için paralar ödeyecekler, ondan sonra listelerin en sonuna konulacaklar; bir yap, iki yap, üç yap falan, ondan sonra da aday adayı bile olmamaya başlıyorlar. Dolayısıyla, aslında mücadele bu tür bir dili ortadan kaldırmakla ilgili.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:25

Belma Hanım'ın bu kadın örgütleri hakkında söylediği bir şey var, o da dedi ki: "Bu cinayetlerin dili ya da resimler fevkalade kötüydü. Tek tek kadınlar buna tepki gösterdiler ama kadın hareketinden bir tepki görmedim." Şimdi, burada kadın hareketine de, Belma Hanım, haksızlık etmeyelim, kadınlar bu meseleyle çok uğraştı. Medyayı taradılar, kitaplar yazdılar eril dil kullandığı medyanın, üzerine ders kitaplarını taradılar, onun üzerine kitaplar yazdılar.

BELMA AKÇURA – Bu şöyle bir şey. "Ben çaldım, ben oynadım." tarzına dönüyor. Kadına karşı şiddetin önlenmesindeki çözümler...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Vallahi, her konuşan da çözüm anlatmıyor. İsmet Bey'e her seferinde söz veriyorsun, her seferinde aynı şeyleri söylüyor. Onun için, ben de...

Neyse... Yani, kadın örgütlerine de haksızlık etmeyelim. Gerçekten de...

BELMA AKÇURA – Farklı düşünmüyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bitiriyorum zaten. Şunu da söyleyeyim de, siz...

BELMA AKÇURA – Pardon... Farklı düşünmüyoruz. Ben, kadın örgütlerinin yararına, onların o kolektif ve örgütlü hâllerinin çok gerekli olduğuna inanan biriyim yani kadın örgütleri bu ülkede bence çok önemli; bu ayrı bir şey. Ama günübirlik, böyle kısa olsun, büyük olsun, fark etmez, 2'nci sayfa, 3'üncü sayfa, dili, üslubu, yaratacağı algı... Son derece problemli tek bir habere... Bir insan bir gün olsun yazı işlerini uyarmaz mı dedim. Yani, bu kendi kendine çalıp söylemek kolay demek istiyorum. Bunları biz böyle yapıyoruz; biz burada konuşuyoruz, tartışıyoruz ama belki Ardahan'ın herhangi bir yerinde şu an bir kadın dövülüyor, belki hamile. Anlatabiliyor muyum?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tabii, tabii, ben anladım ama ben de şunu söylemek istiyorum...

BELMA AKÇURA – Yani, eleştiriyi kaldırmamak da kadın örgütlerinin böyle bir problemi olmuş.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, eleştiri meselesi değil. Ama bu meseleyle de çok uzun süre uğraştılar ama bir şey değişmediğini görünce de -hatta daha uğraşıyorlar- insanlar "Boş ver bu medyayı. Biz kendi işimize bakalım." demiş olabilirler.

BELMA AKÇURA – İşte bu yanlış, kendi işimize bakalım diye bir şey yok; o bizim de işimiz, onların da işi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tamam ama kaç kere söyleyecekler? Elli kere söylemiş, kitaplar yazmışlar.

BELMA AKÇURA – Benim yanlış yaptığım yerde o kadın örgütlerinin devreye girmesi gerekir. Yani korurken biraz hakkaniyetli olmak lazım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben de sizin bu konuda biraz hakkaniyetli olmanız gerektiği kanaatindeyim.

BELMA AKÇURA – Bu kadın örgütlerini eleştirmek bizi erkekleştirmez, egemen erkek kültürünü savunduğumuz anlamına gelmez. Biraz daha cesaretlili olup birbirimizi eleştirerek ancak büyütebiliriz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, hayır. Ben size erkek kültürünü eleştiriyorsunuz...

BELMA AKÇURA – Ben kadın örgütlerinin iyi çalışmadığına inanıyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ne olur, sözümü kesmeseniz de bitirsem.

Ben "Siz erkek egemen kültürü savunuyorsunuz." falan demedim. Sadece haksızlık etmeyelim, burada kadın örgütleri bu meseleyle de çok uğraştı. Dolayısıyla...

BELMA AKÇURA – Ben de hissetmedim dedim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Siz hissetmemiş olabilirsiniz, sizin çalıştığınız ve ombudsman yardımcısı olduğunuz dönemde belki yapmamış olabilirler ama bu konuda kitap da yayımladılar, sürekli uğraştılar ve uğraşıyorlar da.

Son olarak İsmet Bey'in, ailenin karar alması ile cinayet işleme meselesine de değinmek istiyorum. Orada çok önemli buluyorum o sözünü, birkaç keredir onu söylüyor ve üzerinde de durmamız lazım hakikaten. Çünkü gerçekten de bütün dinlerde -tabu- yasaklanmış olan, kardeşi öldürmek, anneyi öldürmek vesaire gibi fiiller, özellikle de "Gençtir, daha az ceza alır." diyerek gencecik çocukların üstüne yükleniyor ve bu öyle bir hâle geliyor, öyle bir toplumsal baskı oluşuyor ki özellikle küçük yerlerde, isterse öldürmesin. Yani, o aile dışlanıyor, namusunu temizlemedi diye kimse suratına bakmıyor. Bu çocuklar muazzam bir baskı altında; "Öldür de öldür, öldür de öldür..." Bir direniyorlar, iki direniyorlar, sonunda mecbur kalıyorlar. Yani, birtakım, böyle yaşlı başlı erkekler oturuyorlar, bağdaş kuruyorlar, ellerini kavuşturuyorlar, çay üstüne çay içip bu kararları alıyorlar. Madem öldürmek bu kadar kolay, git kendin öldür. Ondan sonra da küçücük çocuklara bunları yükliyorlar. Dolayısıyla, kadının bedeni ortadan yok oluyor, bunların da ruhu ortadan kalkıyor. Kolay bir iş mi öyle insanın kardeşini, annesini vesaire öldürmek.

Benim bildiğim kadarıyla, bu Kadına Karşı Şiddet Yasası'nda, mesela aile karar vermişse, aşiret karar vermişse falan, bu tür cinayetler için onlara da ceza öngörülür. Hatta hatırlıyorum, birkaç kere hâkim ceza da verdi ama takip edilmedi bu. Yani, buradaki bir hâkim veriyor, oradaki vermiyor, dolayısıyla da bir yere gitmiyor. Belki bunu ciddiye almamız ve... Ne yapılır bu konuda bilmiyorum, Adalet Bakanlığıyla mı bunu halletmek gerekiyor? Bu tür durumlarda sadece öldüren kişinin değil yani katilin değil, aynı zamanda buna karar vermiş olan aile fertlerinin, ki bazen anneler bile katılıyor buna, sadece erkekler değil çünkü onlar da o baskıya dayanamıyor... Yani, namusunu temizlememiş bir aile, küçücük, 50 hanenin olduğu bir yerde ya da 300 hanenin olduğu bir yerde...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:26

O nedenle, bu kanayan bir yarası Türkiye'nin, buna da önem verilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Herünüze de çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yüceer...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Ben sizin sunumunuzu alamadım ama çok teşekkür ediyorum, sonunu yakaladım. Herünüze de çok teşekkür ediyorum.

Tabii, bu kadın hareketi, kadın mücadelesi için Binnaz Hocam da ifade etti ama... Şimdi, kadın hareketi ve kadın mücadelesinden bizim anladığımız şöyle bir durum var: Fıtratı farklı olsa da -hani moda tabirle- sadece insan olduğu için, eşit olduğu için, erkeklerle eşit bir şekilde, özgürlükleri ve hakları gasbedilen, olması gereken hakları mahrum bırakılan, haksızlığa uğrayan, bu haklarını tekrar kazanmak için ya da var olanı kaybetmemek için verilen bir mücadeleyi anlıyoruz. Dolayısıyla, bunda bir süreklilik var da ama yani... Mücadele, evet ama, dünün meselesi değil, yüzyıllardır süren bir mücadele. Hemen bugünden yarına olabilecek bir şey değil; meşakkatli bir süreç, zorlu bir süreç ve maalesef elde edilemediğini de gösteren bir süreç. Dolayısıyla, bu mücadele kavramından bu kadar korkmak, “İşte bak, ‘mücadele’ dediğiniz için başarıya ulaşamadı.” demek, daha doğrusu, aslında toplum tarafından, toplumsal olarak zayıflatılmış, ötekileştirilmiş, eğitsel anlamda olsun, ekonomik anlamda fırsat eşitliğinden mahrum bırakılmış kadınların, daha doğrusu, bu mağdur, geniş kitlenin, mağdur kitleyi eleştirerek... Bakın, “Bu ‘mücadele’ dediğiniz için başarıya mı ulaşamadı?” demek, “Kadına şiddet önlenemedi bakın.” demek ya da işte, “Kadınlar hak etmeli, kadınlar çalışmalı, engel yok.” Bu, siyasette bize çok ifade edilir gerçekten, ben de ön seçimde çıkmış bir milletvekiliyim. Dolayısıyla, örnek verecekleri zaman da “Bak işte, sen ön seçime girdin, çıktın, kadınsın, mücadele verdin, oldun, demek ki olabiliyor.” anlamında da referans olarak gösterdiğim bir mücadelede hiç de adil bir yarış değil işin açıkçası. Yani, kadınlar hak etmediği için değil, tam tersi, yıllardır, biz bunu bütüncül bir yaklaşımla değerlendiriyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak da bunu her zaman ifade ediyoruz. Yani, kadın eğitim hakkını elde edememişse eğer, ailenin gelir düzeyi yeterli değilse erkeği okutmayı tercih eder çünkü aileler, kız çocuğu nasıl olsa evlenip gidecektir evden. Eğitimden yeterli imkânı alamayınca iş gücü piyasasında da dezavantajlı duruma düşüyor kadın. İş gücü piyasasında dezavantajlı duruma düşünce, ekonomik bağımsızlığını elde edemeyince de aile içindeki şiddete mahkûm oluyor. Dolayısıyla, ya iş hayatındaki bu gerekli tecrübelerden ya da eğitim dünyasındaki o yeterlilikten yeterince faydalanamayan kadın da siyasette var olamıyor. Yani, bugünkü Siyasi Partiler Kanunu'nun işleyişi, düzenlenmesi... Bizler bizatihi içindeyiz, yaşıyoruz, her ne kadar kotalar koysak da, özel önlemler, geçici önlemler alsak da çok da sonuç alıcı olmuyor. Yani bu, kadınlardan kaynaklı bir şey değil, bir kere bunun altını çizmek lazım. Gerçekten çok incitici bu cümleler. Yani, mağduru eleştirerek mağduriyeti gidermeye çalışmanın ben sonuç alıcı olduğunu düşünmüyorum işin açıkçası.

İnsanlık onurundan bahsettiniz, çok önemli bence yani olayın özü de bu aslında. Özellikle sığınma evinde ziyaret ettiğim kadınlarda ve diğer, şiddete, cinayete uğrayan ya da işte, kötü muamele gören... Her anlamda diyelim, şiddetin türlü türlü yöntemleri var, artı, şiddet tehdidi var yani şiddet yok ama onun tehdidiyle bile kadın, yaşamına bir çekidüzen veriyor, hareketlerine, yaşam alanına; kendi eliyle daraltıyor, kendi eliyle buna önlem alıyor. Bunlar da varken insanlık onurunu, beden ve ruh sağlığını yitiren, gerçekten özgüvenini kaybeden, ruhsal anlamda, bedensel anlamda çöküntüye düşmüş gerçekten kadınlara var. Biz şimdi diyoruz ki: İşte, bunları şunları yaptık, boşanmalar arttı. Bu aileler, bu sağlıksız aileler diyoruz ben, hani kutsal aile diye atfediyoruz ama bunlar kutsal aile değil; tam tersine, bu şekilde şiddete, kötü muameleye, her türlü istismara uğrayan kadın, erkek ve çocukta oluşan aileler “Boşansınlar da...” Bu sağlıklı bir aile değil zaten yani sürdürülebilir bir şey de değil. Yani bu çerçeveden de bakmak lazım, kadının insanlık onurunu koruyabilmemiz lazım. Bu sadece bireylerin, kadının, erkeğin sorunu değil çünkü. Yani tamam, bireysel anlamda sorumluluklarımız var, cezalar var ama bu, toplumun da devletin de yükümlülüğü olduğu, hatta daha fazla yükümlülüğü olduğu bir alan. Yani o kadının, erkeğin, kim olursa olsun, kötü muameleye, şiddete ya da başka bir muameleye uğramamasını sağlamak zorunluluğu var ama daha önce de hani biz de söyledik, uluslararası af örgütlerinin “Cezasız kalma kültürünü bırakın yoksa işkenceyi önleyemezsiniz.” ifadeleri neticesinde belki düzenlemeler yaptık da işte polisin şiddetinden ve bu süreçlerdeki kötü muamelelerden, işkenceden bir nebze olsa da belki yol kat edebildik. Aynı şekilde, bunların cezasız kalmasıyla, şiddetin, cinayetlerin ya da hafifletici sebepler göz önünde bulundurularak işte biraz önce sizlerin anlattığı o barışmalar, o geri dönüşlere teşvikle sonuç alamıyoruz, alamayacağız da. O yüzden, insanlık onurunu ben çok önemsiyorum. İnsanlığı, eşitliği, kadın-erkek eşitliğini, farklılıklara rağmen herkesin eşitliğini... Bu çok önemli, tabii ki medyanın dili bu anlamda çok kıymetli. Yani özneye şiddeti ve merkezine o gücü koyarsanız eğer işte “namus cinayeti” başlığı altında hikâyeyi anlarsanız ya da “aile mahkemesi toplandı, karar verdi” diyerek habere devam ederseniz biz bunda sonuç alamayız gerçekten yani alamıyoruz da yani alamamızın sebepleri de burada. Bakıyoruz çünkü gerek deyimler olsun gerek atasözleri olsun gerek görsel medyada yer alan bu kadınlık ve erkeklik üzerine kalıplaşmış bu cinsiyetçi söylemlerin ve ifadelerin bizim yol yürümemize... Tabii ki dinamiklerinden de bahsetti Sayın Çiler Hoca. Evet, dinamikler çok önemli yani ekonomik anlamda önemli. Bunların maddi sonuçlarından biri tabii ki bunlar, şiddettir, eğitimdeki fırsat eşitliğinden yoksun kalmasıdır ama bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon: Kadına şiddet Giriş : Tarih 11.02.2015 Stenograf : Kayıt: Kadına şiddet Sayfa:27

dilin, medyanın dilinin ne kadar etkili olduğunu biz biliyoruz. Tabii ki bu keza, siyasetçilerin, rol model olan, vitrinde olan, medyanın gözü önünde olan siyasetçilerin, bizlerin dilinin de ne kadar kıymetli olduğunu, ne kadar etkileyebildiğini, ne kadar geniş kitlelere bir anda ulaşabildiğini biliyoruz. Yani bu anlamda da tabii ki sizlerin, bizlerin, toplumun, her kesimin - kadın-erkek diye ayırmıyorum ya da işte partiler ayrımı yapmıyorum- bu soruna bu pencereden bakıp ortak bir hedefe yürümeleri gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ORAL ÇALIŞLAR – Bir iki cümle söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ORAL ÇALIŞLAR – Yani bir kere ben iyimser olmamız gerektiğini düşünüyorum. Yani bir sürü mesafe alındı aslında yani çıkarılan kanunlar, kadınların elde ettiği mevziler, değişen bilinç, algılamadaki değişiklikler yani çok önemli başarılar kazandık. “Hiçbir şey kazanmadık, hiçbir şey olmadı.” karamsarlığına kapılmayalım, bence çok önemli şeyler oldu ama tabii ki...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu, bir adım öne, iki adım geri adım atıyormuşuz gibi oluyor.

ORAL ÇALIŞLAR – Hayır, hayır, yok.

Yani yapılan kanunlar zaman içinde anlaşılıyor ve uygulanabiliyor, bilince dönüşüyor. Mesela, o genelgeler. Genelgelerin çıkmış olması bir avantaj, bunu kullanabiliriz. Onun için, elde ettiğimiz mevzileri küçümsemeden ve bu mevzileri ilerletmek için bakarsak... Bu kadın meselesi de böyle, medyadaki durum da böyle. Medyada da duyarlılık arttı mesela geçmişe göre. Eskiden mesela vurulan kadınların çıplak bacaklarının fotoğraflarını basıyorlardı birinci sayfaya, muhabirlere böyle görevler veriyorlardı; şimdi kimse böyle bir görev veremez ne erkek muhabire ne kadın muhabire, değişti yani. Her yerde bir değişim var ama bu değişimi anlamak ve bu değişimi daha ileriye götürmek hedefini koyarsak karamsar olmadan daha başarılı oluruz diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Ben katılımınız için çok teşekkür ediyorum size. İnşallah, İstanbul’da da görüşürüz.

Buyurun Sayın Dursun.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ÇİLER DURSUN – Teşekkürler.

Çok kısa bir şey söyleyeyim ben. Başlangıç biraz tabii, biraz gergin oldu ama söylemek istediğim şeyi biraz netleştirmek istiyorum, gerçi Binnaz Hoca ile Nedret Hoca da yardımcı oldular.

Şimdi, ben, kadına yönelik şiddetin genel toplumsalın içerisindeki şiddetten ayrı görülemeyeceğini asıl olarak vurgulamak istemiştin. Dolayısıyla, bu topraklarda, bu ülkede ne kadar yoğun şiddet varsa ondan payına en fazla düşen her zaman zayıf olan kesimler oluyor ve kadın da zayıf bırakılmıştır, zayıf değildir ama zayıf düşürülmüştür ve zayıf bırakılmıştır. Bunun altını çizmek istedim. Bu zayıf bırakılma ve düşürülmeden sadece mevcut Hükümet veya o Hükümetle ilgili öndeki siyasi figürler değil, her partinin, her siyasi oluşumun kendisine bir pay düşmektedir. O payın da altını çizmek istiyorum.

Onun dışında da ben bütün milletvekillerinden ve değerli gazetecilerden epey şey öğrendim burada. Herkese de teşekkür ediyorum bunun için, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Size de katılımınız için teşekkür ediyorum.

Bugünkü toplantımızı burada kapatıyorum, bütün katılımcılara teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.36